

OMLADINSKI KOMUNIKATIVNI CENTAR (OKC)

Narativni i finansijski izvještaj o radu za 2010. godinu

**Kralja Petra I Karađorđevića 113-115
78 000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina
Tel: +387 51 347 431
Fax: +387 51 347 432
E-mail: okcbl@okcbl.org
Web site: www.okcbl.org**

SADRŽAJ

1. Uvodna riječ izvršnog direktora	3
2. Program izgradnje mira i razvoja demokratije	5
3. Volonterski programi i globalna partnerstva	14
4. Radio Balkan	24
5. Psihosocijalni program	28
6. Usluge za zajednicu	31
7. Finansijski izvještaj	32

UVODNA RIJEČ IZVRŠNOG DIREKTORA

Ovaj izveštaj je za period od 1. januara - 31. decembra 2010. godine, a koji omogućava pregled realizovanih i aktuelnih projekata u okviru programskih oblasti, te organizacioni razvoj tokom ove godine.

OKC je nastavio sa razvojem i sprovođenjem projekata i aktivnosti u okviru slijedećih 6 programskih oblasti:

1. Program izgradnje mira i razvoja demokratije
2. Globalna i regionalna partnerstva
3. Volonterski programi
4. Radio Balkan
5. Psihosocijalni program
6. Edukativni program (Usluge za zajednicu)

1. Organizacioni fokus u Programu izgradnje mira i razvoja demokratije bio je na stvaranju uslova za razvoj Mreže savjeta/vijeća učenika na nivou Bosne i Hercegovine. Sumirajući rezultate u proteklih 8 godina možemo reći da smo korak do stvaranja legitimnog tijela koje će predstavljati i zastupati interese srednjoškolske populacije u BiH.

Uz podršku, sada već dugoročnog donatora, National Endowment for Democracy, tokom 2010. godine podržali smo osnivanje 4 nove mreže u kantonima (mreVUK) i to Zeničko – dobojskom, Bosansko – podrinjskom kantonu, Hercegbosanskoj i Posavskoj županiji. Razvijali smo kapacitete 3 ranije osnovana mreVUK-a u Tuzlanskom, Unsko – sanskom i Srednjobosanskom kantonu. Podržavali smo kampanje javnog zagovaranja Mreže savjeta učenika Republike Srpske (mRESURS-a) i mreVUK-a. U naš program uključeni su savjeti/vijeća učenika iz 202 srednje škole koji predstavljaju preko 110. 000 srednjoškolaca iz 96 opština.

Razvijajući mrežu na nivou Bosne i Hercegovine ostvarujemo osnovni cilj ovog programa. Odgajajući nove generacije da djeluju zajedno postavljamo temelje mira i dajemo mladima priliku da stvari i svijet oko sebe gledaju iz druge perspektive, one koja je potpuno drugačija od aktuelnog političkog ambijenta u BiH. Zajedno sa našim korisnicima podržavamo saradnju savjeta/vijeća učenika koji dolaze iz podijeljenih opština, oštro se protivimo segregaciji po nacionalnoj osnovi u školskom sistemu... spajamo nespojivo.

2. Tokom 2010. godine u oblasti Globalnih partnerstava smo uglavnom bili fokusirani na planiranju i realizaciji aktivnosti/projekata kroz međunarodnu saradnju u okviru aktivnosti Mreže mladih jugoistočne Evrope (SEEYN), Program Evropske komisije "Mladi u akciji" (EC YiA), Evropski volonterski centar (CEV) i VolontEurope.

SEEYN mreža obezbeđuje različite mogućnosti za svoje organizacije članice i partnere da se susretnu, razmjene iskustva i istražuju nove mogućnosti za rad u oblasti volontiranja. Ovo smo postigli kroz naše aktivno učešće u realizaciji treninga, te rad same mreže. U tim aktivnostima smo učestvovali kao eksperti, te smo na taj način pomogli razvoj drugih organizacija širom Evrope u oblasti volontiranja, baziranog na našem dugogodišnjem radu i iskustvu u ovoj oblasti.

Takođe, nastavili smo sa našim aktivnim učešćem u mrežama na nivou Evrope fokusiranih na promociju i razvoj volontiranja i to Evropski volonterski centar (CEV) i VolontEurope. Sa članicama ovih mreža razmjenjujemo informacije, znanje i iskustvo u ovoj oblasti, čime izgrađujemo našu prepoznatljivost i reputaciju u oblasti volontiranja van granica Bosne i Hercegovine.

3. U okviru Volonterskih programa smo nastavili sa našom podrškom razvoju mreže lokalnih volonterskih servisa „Volotniram“ čije osnivanje smo inicirali početkom 2009. godine sa lokalnim volonterskim servisima koje smo razvijali od 2007. do 2009. godine. U okviru ove mreže OKC ima ulogu neformalnog državnog volonterskog centra, te smo u toj ulozi realizovali niz aktivnosti u oblasti razvoja i promocije volontiranja u Bosni i Hercegovini. Jednu od njih koje želimo da istaknemo je planiranje i realizacija prvog naučnog i empirijskog istraživanja o volontiranju u Bosni i Hercegovini pod nazivom „Prosocijalne karakteristike ličnosti volontera i nevolontera“ koje će biti završeno početkom 2011. godine, a kroz našu dugogodišnju

saradnju sa Prekomorskim volonterskim servisom iz Velike Britanije (VSO). Takođe nastavili smo saradnju sa Volonterima Ujedinjenih naroda (UNV) i Organizacijom za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) na aktivnostima lobiranja za uspostavu zakonskih regulativa volontiranja, te promociji Međunarodnog dana volontera i najave Evropske godine volontiranja 2011.

Tokom 2010. godine smo realizovali inovativan projekat u oblasti volontiranja kroz koji smo u saradnji sa 7 opština iz Republike Srpske razvijali lokalne volonterske politike čiji je cilj podrška i prepoznatljivost volontiranja na lokalnom nivou, te podrška implementaciji Zakona o volontiranju Republike Srpske na lokalnim nivoima.

Na kraju, bitno je spomenuti da smo započeli i sa uključivanjem volontiranja u obrazovni sistem na Univerzitetima kroz jasnu prepoznatljivost volontiranja studenata putem dobijanja ECTS bodova. Ovaj projekat je započeo u maju 2010 i biće realizovan do kraja avgusta 2011. godine.

4. Radio "Balkan" nastavlja da igra važnu ulogu u promociji pitanja i problema mladih i studenata kroz pripremu i razmjenu radio programa sa drugim radio stanicama i prezentacija aktivnosti koje sprovode OKC i druge nevladine organizacije. Nastavili smo sa našom uspješnom marketing strategijom, a njen pozitivan trend smo nastavili i tokom 2010. godine.

Najvažniji aspekt ove programske oblasti je uspostavljanje bliske saradnje sa Studentskim parlamentom Univerziteta u Banjoj Luci koja je dovela do uspostavljanja banjalučkog Studentskog radija u okviru "Radio Balkan" tokom 2010. godine.

Drugi, ne manje bitan aspekt, je i uspješna saradnja sa organizacijom „Fontana“ kroz realizaciju projekta „Radio - medij jednakih mogućnosti za sve“ koji je usmjeren ka obuci i zapošljavanju osoba sa invaliditetom na radio stanicama u Republici Srpskoj. Ponosni smo, što smo jedan od radija koji je u okviru ovog projekta zaposlio dvije osobe sa invaliditetom, te pored drugih aktivnosti projekta u kojima smo učestvovali, i na ovaj način dali značajan doprinos u rješavanju problematike zapošljavanja ove kategorije stanovništva.

5. U okviru Psihosocijalnog programa smo nastavili da razvijamo i implementiramo projekte u okviru reforme socijalne politike i socijalne uključenosti, a koji povećavaju saradnju sa vladinim institucijama i razvoju volontiranja među mladima u javnim institucijama koje imaju za korisnike djecu sa posebnim potrebama ili stara lica.

Imajući u vidu sve težu ekonomsku situaciju u BiH psihoterapeuti Psihološkog savjetovišta obezbjeđivali su usluge individualne i grupne psihoterapije po najnižim cijenama u Banjaluci. Tokom 2010. godine povećan je broj građana koji su se javljali za pomoć, naročito roditelja i adolescenata koji imaju problema u međusobnoj komunikaciji i građana koji su dobili otkaz kao prinudnu mjeru u borbi sa ekonomskom krizom.

6. U okviru Edukativnog programa (usluge za zajednicu) koji je naš stalni izvor prihoda, mi smo i dalje planirali i sprovodili kurseve za engleskog jezika koji pružaju priliku osobama iz Banjaluke da stiču nova znanja putem ove neformalne edukativne aktivnosti.

Razvoj naših projekata i programa u toku 2010. godine je u potpunosti baziran na našem strateškom planu, te želimo da istaknemo da je ova godina bila veoma važna za njihovu održivost koju smo postigli odgovornim radom članova našeg upravnog odbora, profesionalnog osoblja, članova i volontera.

Važno je naglasiti da naši posvećeni donatori u potpunosti priznaju naš rad i rezultate vidljive kroz neprekidnu finansijsku i druge vrste podrške za koje smo im zahvalni.

U Banjaluci, 31. januar 2011. godine

Jugoslav Jevđić
Izvršni direktor

PROGRAM IZGRADNJE MIRA I RAZVOJA DEMOKRATIJE

2010. godine fokus programa Izgradnje mira i razvoja demokratije bio je na stvaranju uslova za razvoj Mreže savjeta učenika na nivou Bosne i Hercegovine. Sumirajući rezultate u proteklih 8 godina možemo reći da smo korak do stvaranja legitimnog tijela koje će predstavljati i zastupati interese srednjoškolske populacije u BiH. Počeli smo osnivanjem savjeta učenika na nivou škole, zagovaranjem za zakonsko regulisanje ovog školskog tijela na nivou Republike Srpske, iniciranjem savjeta u kantonima Federacije Bosne i Hercegovine, jačanjem kapacitete predstavnika savjeta učenika. Nastavili smo i inicirali umrežavanje savjeta na nivou entiteta, podržavali kampanje javnog zagovaranja mRESURS-a, prenosili iskustva dobre prakse i osnivali mreže u kantonima, podržali zagovaračke kampanje mreVUK-a. Danas sa ponosom možemo reći da smo pokrenuli procese na ličnom i kolektivnom nivou. Procese koji omogućavaju srednjoškolskoj populaciji da se uključi u donošenje odluka te da bude aktivan sudionik i resurs u razvoju zajednice i društva.

Uz podršku, sada već dugoročnog donatora, National Endowment for Democracy tokom 2010. godine podržali smo osnivanje 4 nove mreže u kantonima (mreVUK) i to Zeničko –dobojskom, Bosansko – podrinjskom kantonu Goražde, Hercegbosanskoj i Posavskoj županiji. Razvijali smo kapacitete 3 ranije osnovana mreVUK-a u Tuzlanskom, Unsko – sanskom i Srednjobosanskom kantonu. Podržavali smo kampanje javnog zagovaranja Mreže savjeta učenika Republike Srpske (mRESURS-a) i mreVUK-a. U naš program uključeni su savjeti učenika iz 202 srednje škole koji predstavljaju preko 110. 000 srednjoškolaca iz 96 opština.

Tokom godina rada podsticali smo srednjoškolce da traže i učili ih kako to da rade. Na osnovu rezultata i evaluacije programa kreirali smo smjernice za dalji rad. 2010. donijela je neke promjene. Srednjoškolci su aktivno počeli da podstiču nas i da traže da se u program modifikuje ili da se uključe aktivnosti koje su po njihovom mišljenju neophodne da bi postigli zajednički cilj. Na njihovu inicijativu osnovali su Mrežu savjeta učenika u BiH iako to programom nije bilo predviđeno. Kazali su nam da je neophodno osnovati mrežu na nivou BiH i da uslovi postoje. 7 mreVUK-a i mRESURS zastupaju više od dvije trećine srednjoškolske populacije u BiH. Kada se osnuju mreže u preostala tri kantona te u Brčko Distriktu pridružiće se postojećoj. Njihova količina energije, entuzijazma i optimizma da zajedno mogu postići sve, ogromna je. Ponosni smo što smo doprinijeli ovakvom stanju i pokazali da mladi mogu samo kada im se pruži prilika.

Razvijajući mrežu na nivou Bosne i Hercegovine ostvarujemo osnovni cilj ovog programa. Odgajajući nove generacije da djeluju zajedno postavljamo temelje mira i dajemo mladima priliku da stvari i svijet oko sebe gledaju iz druge perspektive, one koja je potpuno drugačija od aktuelnog političkog ambijenta u BiH. Zajedno sa našim korisnicima podržavamo saradnju savjeta učenika koji dolaze iz podijeljenih opština, oštro se protivimo segregaciji po nacionalnoj osnovi u školskom sistemu... spajamo nespojivo.

REALIZOVANI PROJEKTI

Projekat „Promocija učešća učenika u demokratskim reformama“

Tokom 2010. godine OKC je završio implementaciju projekta "Promocija učešća učenika u demokratskim reformama" koji je realizovan od 1. septembra 2009. do 31. maja 2010. godine uz podršku National Endowment for Democracy / NED.

Generalni cilj projekta: Razvoj održivih učeničkih mreža i mehanizama kroz koje srednjoškolska populacija može zagovarati i zastupati svoje potrebe i interese.

Projektni ciljevi:

- Podržati održivi razvoj mRESURS-a (Mreža savjeta učenika Republike Srpske) kroz jačanje kapaciteta učeničkih predstavnika za aktivno učešće u procesu donošenja odluka i zastupanja interesa srednjoškolaca;
- Ojačati kapacitete mreVUK-a (Kantonalne mreže vijeća učenika u Federaciji BiH) u Unsko sanskom kantonu, Srednjobosanskom i Tuzlanskom kantonu u cilju njihove efektivnije uloge u stvaranju efikasnih mehanizama saradnje sa relevantnim vladama i zastupanju interesa mladih;
- Osnovati i razviti mreVUK u 4 kantona Federacije BiH (Zapadnobosanski kanton, Bosansko podrinjski kanton, Posavska županija i Zeničko dobojski kanton), te omogućavanje njihove uloge zastupanju interesa mladih;
- Podići svijest šire javnosti o problemima sa kojima se susreću mladi u Bosni i Hercegovini, te podrška razvoju relevantnih omladinskih politika na vladinim nivoima.

Opis realizovanih projektnih aktivnosti (1. januar – 31. maj 2010. godine)

1. Uspostavljanje mehanizama saradnje između mRESURS i vladinih struktura

Predstavnici mRESURS uz pomoć OKC-a su inicirali i održali sastanke sa Komisijom za pitanja mladih pri Narodnoj skupštini Republike Srpske, predstavnicima Ministarstva za prosvjetu i kulturu, Ministarstvo za porodicu, omladinu i sport Republike Srpske i poslanicima Narodne skupštine RS. Glavni rezultat ovih aktivnosti bio je dogovor o finansiranju godišnje konferencije mRESURS od strane Ministarstva za prosvjetu i kulturu.

2. Trening za uspostavljanje mreVUK-a u 4 kantona

U cilju da se obezbjedi podrška srednjih škola za realizaciju projekta, projektni tim OKC-a je intenzivno sarađivao sa 44 srednje škole u 4 kantona. Saradnja je postignuta sa školskim menadžmentom, pedagogima i profesorima odgovornih za podršku radu vijeća učenika, kao i njihovih predstavnika.

Od 15. do 17. marta u Zenici smo organizovali dvodnevni trening za predstavnike vijeća učenika iz Zeničko-dobojskog kantona i Posavskog kantona. Na treningu su učestvovala 34 učenika iz 28 vijeća učenika srednjih škola iz Zeničko-dobojskog kantona i 2 učenika iz vijeća učenika iz Posavskog kantona. U cilju razmjene dobre prakse, treninga su učestvovali i po jedan jedan predstavnik iz mRESURS-a i tri predstavnika iz mreVUK-a u Tuzli, Srednjobosankom i Unsko-sanskom kantonu.

Trening za uspostavljanje mreVUK-a u Hercegbosanskoj županiji (kanton 10) smo organizovali u Livnu od 22. do 24. aprila 2010. godine. Treningu su prisustvovali 21 učenik (12 predstavnika vijeća učenika iz škola ovog kantona i 9 predstavnika mRESURS-a i mreVUK-a iz drugih kantona).

3. Podrška mreVUK aktivnostima u kantonima

Tokom implementacije projekta OKC je kontinuirano podržavao kampanje javnog zagovaranja koje su podržavale mreVUK u Srednjobosanskom, Unsko – sanskom i Tuzlanskom kantonu.

U Srednjobosanskom kantonu mreVUK je realizovao kampanje javnog zagovaranja u cilju da se obezbjedi šansa učenicima srednjih škola u ovom kantonu da izraze stavove u vezi sa političkom situacijom u ovom kantonu, gde još uvijek postoje "dvije škole pod istim krovom", različite nacionalne školske nastavne planove i blokiranje od strane uprave škole bilo kakvu vrstu saradnje između različitih etničkih nacionalnosti. U ovom kantonu mreVUK se tokom školske godine različitim aktivnostima protivio politici kantonalnih Ministarstva za obrazovanje u vezi sa segregacijom. Sve sprovedene aktivnosti su organizovane kao

igre bez granica na „graničnoj liniji“ u opštini Travnik tj. akcije pod nazivom "Mi smo pomiješali jabuke i kruške" su imale za cilj jačanje saradnje srednjoškolaca različitih nacionalnosti.

Ova akcija je razvijena kao odgovor vijeća učenika i mreVUK-a prema politici Ministarstva prosvete Srednjobosanskog kantona i izjava ministra obrazovanja koji je izjavio: "Ne možemo miješati jabuke i kruške", kao odgovor na pitanje: Zašto u srednjim školama i dalje postoji segregacija na osnovu nacionalnosti? Iako je menadžment škola sa hrvatskim nastavnim planom i programom zabranilo svojim učenicima učešće u ovim aktivnostima oko 60% studenata su nastavili da aktivno učestvuju na ličnom nivou, a ne kao predstavnici vijeća učenika. Uz pomoć OKC-a, mreVUK je u ovom kantonu obezbjedio finansijsku podršku za sprovođenje kampanja javnog zagovaranja.

Veliku podršku kampanji javnog zagovaranja su takođe obezbjedili lokalni i entitetski mediji. Sa implementacijom ove kampanje javnog zagovaranja mreVUK Srednjobosanskog kantona je pokazao svoje jake kapacitete za predstavljanje i zastupanje interesa srednjoškolaca, te dokazao da populacija srednjoškolaca "želi i treba da budu uključeni u proces pomirenja u Bosni i Hercegovini".

U Unsko-sanskiom kantonu mreVUK je realizovao kampanju javnog zagovaranja čiji je cilj bio uključivanje srednjoškolaca u proces donošenja odluka tokom štrajka profesora u ovom kantonu. U realizaciji kampanje javnog zagovaranja su učestvovali predstavnici vijeća učenika iz 22 srednje škole u kantonu. Tokom kampanje mreVUK je ostvario saradnju sa predstavnicima sindikata srednjih profesora i predstavnika kantonalnih Ministarstva za obrazovanje. Predstavnici mreVUK su doprinijeli prestanku štrajka profesora jer ne održavanje nastave u školama u trajanju od tri sedmice je uticao na učenike i njihova prava (pristup obrazovanju), a koji je korišten kao argument mreVUK da učestvuju procesu donošenja odluka. Veliku podršku u sprovođenju kampanje javnog zagovaranja su pružili predstavnici opštinskih vlasti, školskih vijeća roditelja i medija. Kampanja je nastavljena tokom cijele školske godine, jer nije bio ispunjen dogovor o naknadi izgubljenih školskih časova, zbog štrajka profesora. Zbog ovog problema srednjoškolci su na osnovu mreVUK-ove inicijative bojkotovali školske časove e u toku vikenda (subota). U pregovaračkom procesu između predstavnika Ministarstva obrazovanja, asocijacija profesora i mreVUK-a su postigli dogovor da se učenici vrate na časove, ali na način da se šesti dan u nedjelji može koristiti samo za predavanja profesora, ali ne i za ispite. Implementacija ove kampanje javnog zagovaranja je dokazala da su kapaciteti mreVUK-a razvijeni za zagovaranje i zastupanje interesa srednjoškolaca i da predstavnici srednjoškolaca mogu biti uključeni u procese donošenja odluka koje direktno utiču na populaciju srednjoškolaca.

Uz podršku OKC-a mreVUK Zeničko-dobojskog kantona je inicirao saradnju sa Ministarstvom za obrazovanje te postigao dogovor o finansiranju aktivnosti mreVUK-a od naredne školske godine. Kao dokument podrške, mreVUK je pomogao da bude potpisan Memorandum o razumjevanju između svih srednjih škola i kantonalnog ministarstva za obrazovanje, u okviru kojeg su definisani ciljevi saradnje te koje škole će vršiti menadžment vladine podrške za aktivnosti mreVUK-a. Takođe mreVUK ovog kantona je realizovao zajedničke akcije za uključivanje srednjoškolaca u promovisanju zaštite životne sredine u ovom najzagađenijem kantonu u Bosni i Hercegovini.

Uspostavljanjem i razvojem mreVUK u Hercegbosanskoj županiji (kanton 10) po prvi put je postignuta saradnja između škola iz hrvatske i srpske opštine u ovom kantonu. Osnivanje mreVUK-a u ovom kantonu je ojačao rad vijeća učenika u školama kroz edukaciju o ulozi i funkcijama vijeća učenika, kao tijela u školama koje predstavlja i zastupa interese i potrebe populacije srednjoškolaca.

4. Konferencija savjeta/vijeća srednjih škola u Bosni i Hercegovini

Konferencija je organizovana u Banjaluci od 14. do 16. maja 2010. godine. Konferenciju su prisustvovali 38 predstavnika mreVUK-a iz 6 kantona i mRESURS-a. Takođe ovoj konferenciji su prisustvovali predstavnici vijeća učenika iz Bosansko-podrinjskog kantona. Ciljevi konferencije su bili predstavljanje postignuća u razvoju mreVUK-a i mRESURS-a, te rezultata realizovanih kampanja javnog zagovaranja. Tokom konferencije smo zvanično uspostavili mreVUK Bosansko-podrinjskog kantona. Na osnovu inicijative predstavnika savjeta/vijeća učenika osnovana je Mreža savjeta/vijeća učenika srednjih škola Bosne i

Hercegovine. Ovaj zajednička mreža je sastavljena od 7 mreVUK-a i mRESURS-a koji ukupno predstavljaju 202 savjeta/vijeća učenika i preko 110.000 srednjođkolaca iz 96 opština Bosne i Hercegovine.

5. Pokretanje i ažuriranje internet portala za savjete/vijeća učenika u Federaciji BiH i Republici Srpskoj

Tokom 9 mjeseci implementacije projekta kontinuirano smo ažurirali informacije o radu savjeta/vijeća učenika i mrežnih aktivnosti putem internet portala (www.mrevuk.net i www.mresurs.net). U cilju boljeg predstavljanja savjeta/vijeća učenika srednjih škola i aktivnosti mreža sprovedeno je istraživanje na uzorku od 150 srednjoškcolaca u Bosni i Hercegovini. Anketa je imala za cilj da definiše smernice za bolji dizajn internet portala i privlačenje učenika da koriste te portale.

6. Radio emisije na radiju Balkan

U cilju jačanja učešća srednjoškcolaca u kreiranju medijskog programa za promociju pitanja mladih i srednjoškcolaca na početku projekta uspostavili smo tim srednjoškcolaca koji su podržavali pripremu i realizaciju radio programa namjenjenog srednjoškcolcima na radiju Balkan.. Takođe, oni su predstavljali savjete/vijeća učenika iz sedam kantona (Unsko-sanski, Tuzlanski, Srednjobosanski, Hercegbosanska županija, Posavski, Zeničko-dobojski i Podrinjski kanton) i svih pet regiona Republike Srpske. Na ovaj način direktno smo angažovali predstavnike savjeta/vijeća učenika u proces pripreme, izrade i emitovanja radio programa namjenjenog srednjoškcolskoj populaciji u Bosni i Hercegovini. Tokom projekta pripremili smo i emitovali devet radio emisija.

Projekat "Obuka vršnjačkih edukatora: razvoj savjeta/vijeća učenika"

OKC je tokom 2010. završio implementaciju projekta "Obuka vršnjačkih edukatora: razvoj savjeta/vijeća učenika". Ovaj projekat realizovan je uz podršku Misije OSCE-a u BiH od 1. aprila 2009. do 30. juna 2010. godine.

Ciljevi projekta su bili:

- Doprinijeti jačanju demokratskog društva unapređivanjem i stalnim njegovanjem aktivne demokratske kulture u školama u BiH,
- Pomoći razvoju osjećanja pripadnosti i posvećenosti demokratskom sistemu upravljanja, te svijesti o zajedničkim temeljnim vrijednostima koje grade slobodno, tolerantno i pravедno društvo,
- Dati podršku većoj efikasnosti, i održivosti rada savjeta/vijeća učenika srednjih škola,
- Dati podršku uspostavljanju demokratskih procedura u procesu donošenja odluka u školama i savjetima/vijećima učenika,
- Podstaci razvoj omladinskog volonterskog angažmana,
- Dati podršku savjetima/vijećima učenika kao potencijalnim pokretačima promjena, te zagovarati reformu obrazovanja i poboljšanje standarda kvaliteta.

Opis realizovanih projektnih aktivnosti (period 1. januar – 30. juni 2010. godine)

1. Mali grantovi za volonterske projekte savjeta/vijeća učenika

U cilju jačanja kapaciteta savjeta/vijeća učenika u BiH OKC je objavio konkurs za dodjelu grantova za realizaciju volonterskih akcija savjeta/vijeća učenika. Na konkurs su se mogle prijaviti sve škole koje su učesvovala u implementaciji projekta, ukupno njih 40. Komisija za selekciju najboljih projekata za finansiranje je odabrala ukupno 19 projekata savjeta učenika. U realizaciji projekata učestvovalo je preko 1 000 srednjoškolaca, a projekti su bili usmjereni na promociju volonterizma, zdravlje mladih, zaštitu životne sredine, profesionalnu orijentaciju, razvoj kapaciteta savjeta učenika i dr. Znatna dio finansijskih sredstava obezbijeđen je mobilizacijom lokalnih resursa što govori o kapacitetima savjeta učenika za namicanje sredstava kao i njihovoj prepoznatljivosti u lokalnim zajednicama.

2. Konferencija savjeta učenika u Bosni i Hercegovini

Konferencija savjeta učenika održana je od 29. do 30. juna 2010. godine. Na konferenciji su učestvovali predstavnici savjeta učenika čije su škole učestvovala u implementaciji projekta.

Konferencija je bila prilika da se na osnovu iskustava i rezultata projekta kreiraju preporuke za razvoj savjeta učenika u BiH. Prilikom kreiranja preporuka učesnici su pokušali da analiziraju aktuelnu situaciju po pitanju razvoja savjeta učenika te su definisali mehanizme i politike čije provođenje može da osigura uspješniji razvoj i rad učeničkih organizacija u srednjim školama. Jedan od najznačajnijih zaključaka odnosio se na nedovoljnu uključenost savjeta učenika u proces donošenja odluka na nivou škole i lokalne zajednice te je definisana generalna preporuka za ministarstva obrazovanja u BiH koja se odnosi na stvaranje većih mogućnosti za uključivanje srednjoškolske populacije u proces donošenja odluka kroz uključivanje predstavnika savjeta učenika u rad svih vladinih tijela koji donose odluke koje se direktno odnose na ovu populaciju.

Projekat „Promocija učešća učenika u demokratskim reformama“

Projekat "Promocija učešća učenika u demokratskim reformama" OKC realizuje od 1. septembra 2010. do 31. maja 2011. godine uz podršku National Endowment for Democracy / NED

Generalni cilj projekta: Razvoj održivih mreža savjeta/vijeća učenika u Bosni i Hercegovini koje će omogućiti predstavnicima srednjoškolaca učešće u procesu donošenja odluka te predstavljanje i zastupanje potreba i interesa srednjoškolaca kroz saradnju sa vladinim institucijama.

Projektni ciljevi:

- Ojačati kapacitete mreža savjeta/vijeća učenika u Bosni i Hercegovini za zagovaranje potreba i interesa srednjoškolske populacije prije i poslije parlamentarnih izbora u BiH.

- Omogućiti održiv razvoj mreVUK-a (mreža vijeća učenika u kantonima) u 7 kantona Federacije Bosne i Hercegovine kroz jačanje kapaciteta predstavnika mreža za razvoj mehanizama saradnje sa vladinim institucijama na nivou kantona.
- Omogućiti održiv razvoj mRESURS-a (Mreže savjeta učenika Republike Srpske) kroz jačanje kapaciteta predstavnika mreže za razvoj mehanizama saradnje sa vladinim institucijama na nivou entiteta.
- Razvijati Mrežu savjeta/vijeća učenika Bosne i Hercegovine koja će predstavljati i zastupati interese srednjoškolske populacije Bosne i Hercegovine.
- Podići svijest šire javnosti o problemima sa kojima se susreću mladi u Bosni i Hercegovini, te podrška razvoju relevantnih omladinskih politika na svim nivoima vlasti.

Opis realizovanih projektnih aktivnosti

1. Povećanje učešća punoljetnih srednjoškolaca na parlamentarnim izborima u Bosni i Hercegovini

Na početku školske godine OKC je podržao izborni proces za predstavnike savjeta učenika u 202 srednje škole u Bosni i Hercegovini. Srednjim školama iz Republike Srpske i 7 kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine distribuirani su promotivni materijali koji jasno pojašnjavaju demokratske procedure koje se moraju poštovati prilikom izbora predstavnika savjeta učenika. Pored ovih materijala školama su distribuirani i promotivni poster koji na kreativan način promoviraju izbore u savjetima učenika te promoviraju učešće punoljetnih srednjoškolaca na opštim izborima u BiH. Kako je analiza prošlih izbora u BiH pokazala veoma mali procenat učešća mladih u izbornom procesu mreže savjeta učenika u BiH (mRESURS i mreVUK) su uz podršku OKC-a odlučili provesti aktivnosti koje bi spriječile ponavljane situacije sa prošlih izbora. Predstavnici mreVUK-a i mRESURS-a koordinirali su aktivnostima vršnjačke edukacije koja je provodena u školama za punoljetne srednjoškolce a koja je uključila informisanje o načinu registracije birača te prezentaciju

neophodnosti uključivanja u izborni proces i glasanja za političke opcije koje nude programe za mlade. Iako se tokom vršnjačke edukacije nije vršila nikakva promocija političkih partija, ove aktivnosti naišle su na otpore u većem broju srednjih škola, čije je rukovodstvo zabranjivalo izvođenje ovih aktivnosti. Na žalost, ova situacija dovoljno govori o potrebi za organizovanjem aktivnosti ovog tipa koje će povećati ulogu srednjoškolaca u donošenju odluka koje se direktno odnose na srednjoškolsku populaciju. Analiza provedenih aktivnosti pokazale je da se u školama u kojima je izvršena edukacija znatno povećao broj punoljetnih srednjoškolaca koji su nakon edukacije odlučili da izađu na izbore.

2. Konkurs za odabir najboljeg literarnog rada na temu "Šta očekujem od nove vlade?"

Tokom septembra 2010. godine OKC je objavio konkurs za izbor najboljeg literarnog rada na temu "Šta očekujem od nove vlade?". Putem javnog konkursa (koji je distribuiran svim srednjim školama u BiH) pozvani su srednjoškolci da dostave pismeni rad u kojem će napisati šta očekuju od nove vlade, sa kojim problemima se susreću, u kakvoj zemlji žele da žive itd. Komisija za izbor najboljeg rada formirana je od predstavnika mRESURS-a i mreVUK-a. Na konkurs su se prijavila ukupno 104 srednjoškolca. Konkurs je izazvao veliku pažnju i iznenađenje medija koji su postavljali pitanja "odakle vam uopšte ideja da oni nešto očekuju" i dr. Očigledno je da javnost ili bar oni koji je informišu ne vidi srednjoškolce kao populaciju čiji interesi moraju biti prezentovani i zastupani u svim, a naročito u političkim procesima. Učestvovanje srednjoškolaca na konkursu u samim školama bilo je opstruisano na različite načine, bilo da su profesori sami odabrali rad koji je najbolji i slali ga na konkurs, bilo da nisu dostavljeni radovi koji su prema mišljenju profesora bili "previše politički obojeni". Rezultate konkursa komisija će objaviti početkom 2011. godine, a svi radovi će biti objavljeni na internet portalima mRESURS-a i mreVUK-a. Nagrađena tri rada će OKC publikovati i dostaviti svim relevantnim političkim subjektima u BiH.

3. Organizacija i realizacija 5 trodnevnih treninga za predstavnike mreža vijeća učenika (mreVUK) u Federaciji Bosne i Hercegovine

U periodu oktobar – decembar 2010. godine organizovano je 5 trodnevnih treninga za predsjednike savjeta učenika iz 7 kantona (Unsko-sanski, Tuzlanski, Srednjobosanski, Hercegbosanska županija, Bosansko-podrinjski, Posavski i Zeničko-dobojski kanton). Na treningu je učestvovalo ukupno 114 predstavnika vijeća učenika 114 srednjih škola iz 51 opštine. Tokom treninga kreirani su planovi rada za školsku 2010/11. godinu i izabrano rukovodstvo svih 7 mreVUK-a. Predstavnici mreVUK-a su tokom treninga usvajali znanja i vještine koje će im omogućiti uspješno umrežavanje savjeta učenika te zastupanje interesa srednjoškolske populacije na kantonalnom nivou. Velika pažnja tokom treninga posvećena je razvoju saradnje sa između mreVUK-a i relevantnih vladinih institucija na kantonalnom i opštinskom nivou te metodologiji praćenja rada vladinih tijela posebno u pogledu odluka, programa i politika koje se odnose na srednjoškolsku populaciju.

4. Praćenje 100 dana rada vlade

Nakon opštih izbora u Bosni i Hercegovini, predstavnici mRESURS-a i mreVUK-a iz 7 kantona pokrenuli su akciju praćenja 100 dana rada vlade. Akcija podrazumijeva praćenje svih odluka koje se odnose na srednjoškolsku populaciju te njihove usklađenosti sa predizbornim obećanjima. Cjelokupna akcija odvija se u cilju uspostavljanja saradnje između mreža savjeta učenika u BiH i vladinih institucija te zastupanja potreba i interesa srednjoškolske populacije. Predstavnici mreža će nakon formiranja kantonalnih i entitetskih parlamenata novoformiranim ministarstvima dostaviti svoje zahtjeve koji se prije svega odnose na podršku radu mreža savjeta učenika i rješavanje specifičnih problema srednjoškolaca koji su identifikovani od strane mreža u svakom kantonu i na nivou entiteta. Nakon 100 dana rada vlade u svakom kantonu i na nivou entiteta, mreže savjeta učenika prezentovaće javnosti rezultate ove aktivnosti.

Projekat: Izaberi školu – izaberi budućnost“

Projekat „Izaberi školu – izaberi budućnost“ realizovan je od 1. januara do 30. juna 2010. godine sa ciljem doprinosa smanjenju stope nezaposlenosti putem informisanja i stručnog usmjeravanja učenika završnih razreda 29 osnovnih škola Banjaluke za izbor zanimanja, a u skladu sa potrebama tržišta rada. Projekat je realizovan uz finansijsku podršku Sviss Labour Assistance i Eye of vision.

Specifični ciljevi projekta su bili slijedeći:

- Informisati učenike završnih razreda osnovnih škola Banjaluke o potrebama tržišta rada, tj. deficitarnim i suficitarnim zanimanjima.
- U skladu sa potrebama tržišta rada informisati učenike završnih razreda osnovnih škola o mogućnostima srednjoškolskog obrazovanja u Banjaluci.
- Obezbjediti usluge profesionalne orijentacije/savjetodavnog rada sa psihologom učenicima završnih razreda osnovnih škola u Banjaluci.

Opis realizovanih aktivnosti

1. U prvoj fazi projekta (januar – februar) uspostavili smo kontakt sa relevantnim socijalnim partnerima, te uz njihovu pomoć pristupili smo **prikupljanju podataka o aktuelnoj situaciji na tržištu rada, trenutnoj upisnoj politici** u srednjem i visokom obrazovanju te eventualnim programima vlade i drugih institucija kojim se stimuliše obrazovanje deficitarnog kadra.
2. Tokom marta kreirali smo **Vodič izbor zanimanja** koji je učenicima završnih godina osnovnih škola poslužio kao pomoć pri izboru srednje škole. Ovaj vodič sadrži slijedeće dijelove:
  - Psihološki aspekt odluke o zanimanju i savjete o najvažnijim koracima koje treba preduzeti pri pravilnom izboru srednje škole
  - Pregled svih srednjih škola, javnih i privatnih, u Banjaluci, prikaz smjerova i zanimanja za koja nude obrazovanje
  - Podaci o stanju na tržištu rada
  - Praktične informacije o upisu srednje škole
3. Za učenike završnih razreda osnovnih škola organizovali smo **prezentacije 4 srednje škole koje nude obrazovanje za deficitarna zanimanja**
Prezentacije su dale mogućnost za ukupno 300 učenika završnih razreda osnovnih škola da posjete srednje škole za koje se interesuju, obiđu njihove prostorije, upoznaju neke od njihovih profesora i učenika, te vide održavanje praktične nastave u ovim školama. Pored toga, u školama su stručni saradnici, profesori stručnih predmeta i najbolji učenici škola prezentovali obrazovanje u ovim školama, bavljene određenim profesijama, svako sa svog aspekta, postignuća učenika, te bitne informacije za upis u škole.
4. **Profesionalna orijentacija učenika završnih razreda osnovnih škola** uključivala je sprovođenje savjetodavnog rada sa učenicima završnih razreda osnovne škole. Sa svim prijavljenim učenicima, dva psihologa su obavila stručni savjetodavni rad kako bi im pomogli u izboru srednje škole.

Tokom cijelog projekta kontinuirano je realizovana **medijska kampanja putem radio Balkana**. Emitovano je 10 specijalizovanih emisija putem kojih je promovisna važnost donošenja odluke za izbor kole/zanimanja, stanje na tržištu rada kroz snimanje priloga i gostovanje stručnih osoba iz različitih institucija obrazovanja i zapošljavanja.

Omladinski savjet Republike Srpske

OKC je aktivan član ove krovne mreže omladinskih organizacija na nivou Republike Srpske. Takođe, izvršni direktor je i član upravnog odbora, te je svojim učešćem u radu u tom tijelu doprinosa razvoju i realizaciji programa ove mreže.

Bitno je istaći da je, za razliku od prethodnih godina, ova mreža ojačala saradnju sa relevantnim vladinim tijelima, što se očekuje da će se ojačati tokom 2011. godine.

Aktivno učešće OKC-a u ovoj mreži se poklapa sa našom strategijom vezano za saradnju sa vladinim i nevladinim sektorom. Omladinski savjet RS je zvanični predstavnik omladinskog sektora prema relevantnim vladinim tijelima u Republici Srpskoj i njegova uloga je zastupanje i lobiranje za razna omladinska pitanja i potrebe. Radeći godinama na razvoju savjeta učenika i volontiranja, mi vidimo jaku povezanost OKC-a sa vladinim strukturama kroz ovu mrežu, a koja može voditi ka unapređenju trenutne saradnje i zajednički rad sa vladinim sektorom u navedenim oblastima.

Dalje, našu ekspertizu, znanje i iskustvo razmjenjujemo sa ostalim omladinskim NVO-ima u Republici Srpskoj u cilju podrške intenzivnijeg razvojnog procesa omladinskog sektora u Republici Srpskoj.

Omladinski savjet Banjaluke

Nastavili smo sa našim aktivnim učešćem u Omladinskom savjetu Banjaluka koji predstavlja krovnu mrežu omladinskih organizacija na nivou grada Banjaluke.

Bitno je istaći da je tokom 2010. godine ova mreža pospjela svoj rad i vidljivost u lokalnoj zajednici kroz inenziviranje aktivnosti koje se planiraju i realizuju u Domu omladine kojim isti upravlja.

OKC je neke od svojih aktivnosti realizovao u sklopu ovog objekta kao što su treninzi, prezentacije i drugi vid aktivnosti koje smo sprovodili na nivou grada Banjaluke.

VOLONTERSKI PROGRAMI I GLOBALNA PARTNERSTVA

U okviru volonterskih programa u posljednjih 5 godina bili smo fokusirani na razvoj i promociju volontiranja kroz osnivanje neophodne strukture u vidu lokalnih volonterskih servisa u Bosni i Hercegovini i mreže istih pod nazivom „Volontiram“, te aktivno učestvovali u procesima zastupanja i lobiranja za zakonske regulative volonterizma u BiH.

U 2010. godini kroz različite aktivnosti smo doprinikli razvoju volontiranja na državnom i međunarodnom nivou.

Na državnom nivou, intenzivno je rađeno na razvoju kapaciteta Mreže Volontiram- koju smo osnovali prošle godine, kako bi data Mreža mogla da zauzme značajnu ulogu u zastupanju svih relevantnih pitanja iz oblasti volontiranja. Takođe, naše aktivnosti su bile usmjerene na promociju i implementaciju zakonske regulative volontiranja u Republici Srpskoj, te obezbjeđivanju infrastrukture neophodne za razvoj i društveno prepoznavanje volontiranja na nivou lokalne zajednice i u okviru visokog obrazovanja.

Na međunarodnom nivou OKC je dao značajan doprinos razvoju volontiranja u Kini, dijeleći svoja pozitivna iskustva i metodologiju rada, te pružanjem stručne podrške razvoju volonterskih struktura u ovoj zemlji. Kroz program Global Exchange mladima iz Bosne i Hercegovine je omogućeno da učestvuju u omladinskoj razmjeni te volontiraju u trajanju od šest mjeseci u Velikoj Britaniji i Egiptu.

Takođe, započeli smo i proces uspostavljanja sistema volontiranja u sistemu visokog obrazovanja, te očekujemo da isti završimo, na nivou Republike Srpske tokom 2011. godin. Bitno je navesti da volontiranje u sistemu visokog obrazovanja još uvijek novi i inovativan pristup, ne samo na teritoriji BiH, nego i u zemljama u regionu. Na ovaj način, postajemo i pioniri u ovoj oblasti čime dokazujemo našu predanost i ekspertizu u oblasti razvoja i promocije volontiranja i van granica naše zemlje.

U našem radu fokus je bio na slijedećim projektima/programima:

- Razmjena dobre prakse po pitanju razvoja volonterske infrastrukture i organizovanog rada sa volonterima na lokalnom i međunarodnom nivou.
- Podrška razvoju lokalnih zajednica kroz implementaciju zakonske regulative volontiranja u RS.
- Zagovaranje zakonskih regulative na području cijele BiH.
- Razvoj kapaciteta Mreže Volontiram za civilni dijalog u okviru projekta CiDi.
- Istraživanje odnosa volontiranja i prosocijalnih karakteristika ličnosti volontera i nevolontera kako bi se obezbjedili egzaktni pokazatelji uticaja i vrijednosti volontiranja za ličnost i društvo u cjelini.
- Uvođenje volontiranja u sistem visokog obrazovanja.

REALIZOVANI PROGRAMI/PROJEKTI

Program „VSO/OKC Razvoj volonterskog programa u Bosni i Hercegovini“

Mi realizujemo ovaj program u okviru saradnje sa Voluntary Service Overseas (VSO) iz Velike Britanije, a koja je počela još 2005. godine. Ovo partnerstvo je navršilo svoju petu godinu realizacije (juni 2010) i, bazirano na odličnim postignutim rezultatima u ovom periodu, biće nastavljeno i u narednim godinama. Kroz ovaj program se realizuju dvije velike aktivnosti i to saradnja sa VSO Kina po pitanju razvoja volonterskih centara u Kini i državno istraživanje o volontiranju pod nazivom „Prosocijalne karakteristike ličnosti volontera i nevolontera“.

Saradnja sa VSO Kina

U periodu maj – juni 2010. godine, jedan predstavnik OKC-a je boravio u Kini sa ciljem pružanja trening servisa, konsultacija i savjetodavnog rada direktno vezanih za uspostavu volonterskih centara u ovoj zemlji., a kroz koordinaciju VSO Velika Britanija i VSO Kina. Naš predstavnik je tokom svog boravka u Kini imao

priliku da se upozna sa trenutnom situacijom po pitanju svih bitnih segmenata u oblasti volontiranja, te i sa samim organizacijama koje organizuju volontiranje i rade sa volonterima.

Nakon boravka u Kini, naš predstavnik je nastavio sa pružanjem konsultacija i savjetodavnog rada određenom broju kineskih organizacija koje su tokom 2010. godine radili na unapređenju sistema volonterskog menadžmenta, te uspostavljanja volonterskih centara. Ova saradnja će se nastaviti i tokom 2011. godine, a veoma smo ponosni što je ekspertiza i modalitet volonterske infrastrukture koje smo razvijali prethodnih godina moguće replicirati i drugim zemljama van Evrope.

Istraživanje prosocijalnih karakteristika ličnosti volontera i nevolontera

Istraživanje koje smo organizovali i provodili od aprila do decembra 2010. godine, je bilo realizovano u okviru Mreže Volontiram, sa ciljem da se istraže uticaj volontiranja na razvoj određenih kompetenci – prvenstveno onih koje obezbjeđuju aktivno učešće u društvenim procesima, te efikasnije snalaženje na tržištu rada. U tom smislu smo sastavili set standardizovanih upitnika koji ispituju interpersonalne kompetence, metakognitivne vještine, socijalnu distancu, te određene emocionalne karakteristike među volonterima i nevolonterima. Istraživanje je realizovano na području BiH, ispitano je 1800 ispitanika (900 volontera i 900 nevolontera) ujednačenih po uzrastu. Istraživanje je realizovano u 6 opština u kojima smo posljednjih godina podsticali volontiranje a to su: Banjaluka, Sarajevo, Tuzla, Doboje, Trebinje, Mrkonjić Grad i Srebrenica.

Opis realizovanih aktivnosti istraživanja

1. Kreiranje protokola istraživanja

Tokom aprila i maja mjeseca kreiran je protokol istraživanja od strane psihologa a koji je sadržavao sve neophodne informacije o cilju istraživanja, metodologiji istraživanja, uzorku i instrumentima koji su korišteni u istraživanju. Kao što je već navedeno, istraživanje je obuhvatilo 1800 ispitanika: podjednako zastupljenih volontera i nevolontera, ujednačenih po uzrastu – polovinu uzorka su činili volonteri i nevolonteri između 16 i 30 godina a polovinu nevolonteri i volonteri preko 30 godina. Pod volonterom se podrazumjevala osoba koja je imala volontersko iskustvo u smislu Zakona o volontiranju RS ne kraće od 3 mjeseca. Veličina uzorka po opštinama je određena proporcionalno broju stanovnika date opštine. Svi ispitanici su ispitani od strane obučanih anketara angažovanih preko lokalnih volonterskih servisa Mreže Volontiram, setom standardizovanih upitnika. Set upitnika je sadržavao 5 upitnika. Odabir upitnika su vršili psiholozi prema njihovim karakteristikama u vezi sa validnošću i standardizovanošću. Ovim upitnicima su ispitivani stavovi, mišljenja i znanje o volontiranju; metakognitivne vještine – stilovi učenja, sposobnost učenja iz iskustva te praktično rješavanje problema; interpersonalne vještine – iniciranje komunikacije, spremnost pružanja emocionalne podrške, rješavanje problema u komunikaciji i stepen ostvarivanja bliskosti; socijalna distanca – odnos prema određenim grupama u zajednici, tolerancija na razlike i sklonost prema predrasudama te karakteristike ličnosti poput emocionalnosti, odgovornosti i emocionalnoj stabilnosti. Ove upitnike smo odabrali kao najbolje instrumente koji nam mogu pružiti podatke o razlikama između volontera i nevolontera po pitanju aktivizma kao bitnog preduslova demokratskog društva, te razvoj vještina neophodnih za lakše snalaženje na tržištu rada, ali i doprinos razvoju društva uopšte.

2. Sastanak koordinatera lokalnih volonterskih servisa iz 6 opština

S obzirom na važnost istraživanja svaki korak njegove realizacije je brižljivo isplaniran i realizovan. U julu mjesecu je održan sastanak koordinatera iz 6 opština u kojima je istraživanje provedeno. Ovom prilikom prisutni su dobili sve neophodne informacije o cilju istraživanja, vremenskom okviru realizacije, upitnicima

koji će se koristiti, strukturom uzorka, te njihovim zaduženjima kao supervizorima realizacije istraživanja na nivou njihove lokalne zajednice.

3. Odabir anketara i uzorka volontera

Imajući u vidu da je uzorak volontera bio uslovljen uzrastom i dužinom trajanja volonterskog iskustva, koordinatori lokalnih volonterskih servisa odabranih opština, koji su ujedno bili i supervizori volontera su pretragom baza podataka LVS-ova formirali uzorak volontera i pripremili ga za anketare. Istovremeno, prema unaprijed zadanim karakteristikama su izvršili selekciju anketara koji će provoditi ispitivanje u njihovim opštinama.

4. Obuka anketara, terenski rad i unos podataka

Obuka anketara zajedno sa supervizorima je obavio instruktor istraživanja iz OKC-a. U prvoj polovini septembra organizovane su jednodnevne obuke za anketare i supervizore te pripremljena neophodna dokumentacija za praćenje realizacije projekta kako za anketare tako i za supervizore. Ova obuka je podrazumjevala instrukcije koje su se odnosile od momenta kontaktiranja anketara, pa sve do momenta njegovog popunjavanja upitnika. Takođe značajna pažnja je posvećena motivaciji ispitanika, te potencijalnim nedoumicama koje bi ispitanik mogao imati tokom popunjavanja upitnika.

Terenski rad je započeo u drugoj polovini septembra mjeseca i završen je krajem oktobra. Tokom realizacije ove faze istraživanja, supervizori su imali zadatak da OKC-u dostavljaju sedmične izvještaje o toku istraživanja. Takođe, tokom rada na terenu je vršena i provjera anketara, kako od strane supervizora, tako i od strane instruktora iz OKC. Unos i obrada podataka su trajali novembar i decembar.

5. Pisanje izvještaja i prezentacija rezultata

Tokom januara mjeseca nam je u planu da kompletiramo izvještaj o dobijenim rezultatima istraživanja. S obzirom na značaj koji istraživanje ima za promociju volontiranja i zagovaranje određenih pitanja u budućnosti, planirano je da se istraživanje publikuje, te da se organizuje prezentacija rezultata tokom februara mjeseca u Banjaluci i Sarajevu.

Projekat “ Zakonskom regulativom do razvoja lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini ”

Projekat pod nazivom „ Zakonskom regulativom do razvoja lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini“ je realizovan sa ciljem iznalaženja dugoročnog rješenja za prepoznavanje i vrednovanje volontiranja i učešća građana u društvenom i ekonomskom razvoju u okviru institucionalne podrške volontiranju lokalnih i entitetskih vlasti u Bosni i Hercegovini. Projekat je implementiran u periodu 1. januar – 31. decembar 2010. godine, uz podršku Olof Palme International Center.

Opis realizovanih aktivnosti

1. Promotivna kampanja o Zakonu o volontiranju Republike Srpske

Iako je Zakon o volontiranju u Republici Srpskoj usvojen 17. jula 2008. godine, još uvijek nije izvršena promocija ovog zakona, niti su kreirani mehanizmi za praćenje njegove implementacije. Promotivna kampanja OKC-a imala je za cilj da podrži implementaciju zakona, te ga prezentuje široj javnosti, a posebno organizatorima volontiranja, volonterima i korisnicima volonterskih programa. Takođe, kampanja je imala za cilj i da širu javnost upozna sa aktuelnostima na lokalnim i državnom nivou u oblasti volontiranja.

Kampanja je bazirana na tri vrste aktivnosti:

- **Prezentacija Zakona o volontiranju** održana je u 7 lokalnih zajednica Republike Srpske: Trebinju, Doboju, Derventi, Mrkonjić Gradu, Srebrenici, Laktašima i Banjaluci. Prezentacijama su prisustvovali predstavnici lokalnih vlasti, javnih institucija, nevladinih organizacija i volontera.
- **Kreirana je brošura „Volontiranje u zakonu: ko, gdje i kako“** sa ciljem da se na prijemčiv način prezentuje Zakon o volontiranju RS i pojasne najbitniji njegovi članovi. Ova brošura distribuirana je u svih 7 lokalnih zajednica u kojima su održane prezentacije zakona.
- **Redovnim ažuriranjem internet portala www.volontiram.ba** pružamo sve relevantne informacije vezano za zagovaračke aktivnosti i rezultate kao i primjere dobre prakse volontiranja iz cijele Bosne i Hercegovine.

2. Kreiranje Lokalnih volonterskih politika u 7 opština Republike Srpske

Obzirom da je Zakon o volontiranju RS obavezao lokalne zajednice na vrednovanje i nagrađivanje volontiranja, OKC je ponudio saradnju određenim Opštinama u implementaciji ove regulative. Obzirom da se volontiranje sve više razvija u lokalnim zajednicama i dobija veći značaj, u saradnji sa 7 Opština prihvaćen je prijedlog OKC-a da se kreira dokument koji bi na lokalnim nivoima, pored prepoznavanja i nagrađivanja definisao pravce i oblasti razvoja, odgovornosti ključnih partnera u zajednici u razvoju volontiranja kao i načine unapređenja ove oblasti. Ovaj dokument zvaće se Lokalna volonterska politika.

- Prvi korak u procesu kreiranja lokalnih volonterskih politika bio je **ostvarivanje saradnje sa 7 Opština**. Opštine koje su podržale ovaj proces su: Trebinje, Doboju, Derventa, Mrkonjić Grad, Srebrenica, Laktaši i Banjaluka.
- Drugi korak bio je **održavanje prezentacija Zakona o volontiranju Republike Srpske** sa ciljem da se prisutni upoznaju sa Zakonom, kao i obavezom lokalnih zajednica za njegovo implementiranje i nagrađivanje volontera. Učesnicima je i predstavljen plan OKC-a vezano za dalji proces kreiranja dokumenta Lokalna volonterska politika, te su pozvani svi zainteresovani da se uključe u rad radne grupe za kreiranje dokumenta.
- Nakon prezentacija, formirane **su radne grupe za kreiranje Lokalne volonterske politike** koje su činili predstavnici Opština, javnih institucija i nevladinih organizacija. U svih 7 opština održana su po tri sastanka radnih grupa, i to:
  1. Na prvom sastanku razgovaralo se o trenutnom stanju po pitanju volontiranja u opštinama, izgledu dokumenta, sadržaju i poglavljima koja on treba da obuhvata u odnosu na potrebe, te rasporedu zaduženja do slijedećeg sastanka.
  2. Tokom drugog sastanka razmatrala se radna verzija dokumenta, koju su predstavnici OKC-a napisali u skladu sa dostavljenim tekstovima od strane članova radne grupe, te dogovorene izmjene koje bi trebalo da se unesu.
  3. Na zadnjem sastanku kreirane su finalne verzije dokumenta, kao i definisani vremenski okvir i procedure usvajanja na lokalnim nivoima.

Na kraju ovog procesa **uspjeli smo da uspješno kreiramo svih 7 politika i definišemo dalju proceduru usvajanja**, osim u Banjaluci, gdje se radna grupa dogovorila da pored politike treba da se razradi i godišnji akcioni plan.

Možemo reći da je ovaj dokument različit od opštine do opštine, ali da generalno on definiše smjernice u slijedećim oblastima: upoznavanje sa osnovnim određenjima volontiranja i zakonskim regulativama na lokalnom, državnom i evropskom nivou, prioritetne oblasti za razvoj volontiranja, razvoj i promocija, prepoznavanje i vrednovanje, te načine implementacije politika na lokalnim nivoima.

3. Lobiranje za usvajanje zakonske regulative volontiranja u Federaciji Bosne i Hercegovine

Tokom 2009. i 2010. godine je aktivno radila neformalna grupa za lobiranje na procesu uspostave Zakona o volontiranju u Federaciji BiH, koju je, u saradnji sa UNV, početkom 2009. godine inicirao OKC.

U martu 2010. godine je bio završen finalni tekst Zakona koji je upućen Komisiji za mlade pri Parlamentu Federacije BiH na odobravanje, te upućivanja u parlamentarnu proceduru usvajanja. Međutim, kako je u tom vremenskom periodu bio aktivan i proces na donošenju Zakona o volontiranju BiH vođen od strane Ministarstva pravde, ova komisija je odlučila da odgodi upućivanje Zakona u proceduru usvajanja dok se potencijalno ne usvoji državni Zakon. U junu 2010. godine državni zakon o volontiranju nije dobio potrebnu većinu, te nije usvojen, a zbog održavanja parlamentarnih izbora u BiH u oktobru 2010. godine, Zakon na federalnom nivou nije bio upućen u proces usvajanja.

Očekujemo da se proces usvajanja Zakona o volontiranju na nivou Federacije BiH usvoji tokom 2011. godine, te će OKC u saradnji sa UNV ponovo pokrenuti rad neformalne grupe koja će u saradnji sa parlamentarnom komisijom pokrenuti ovaj proces.

Projekat: „Zaposli se volontiranjem – volontiraj da bi se zaposlio“
--

Ovim projektom imamo namjeru da obezbjedimo zakonsku pretpostavku volontiranja na području cijele BiH, te uvođenje volontiranja u sistem visokog obrazovanja kako bi se volontiranje na ovom nivou obrazovanja počelo koristiti za aktivizam studenata te sticanje znanja i vještina neophodnih za lakše snalaženje na tržištu rada. Ovi ciljevi su podrazumjevali niz aktivnosti koje su se odnosile na prezentovanje zakonske regulative volontiranja, upoznavanje univerzitetske zajednice sa značajem volontiranja za visoko obrazovanje te formiranje radnih grupa za izradu akta kojim se volontiranje vrednuje u okviru visokog obrazovanja. Ono što planiramo u 2011. godini je da se kreiraju volonterski programi namjenjeni studentima te da se rezultati i stvarni uticaji ovih programa prezentuju široj javnosti. Projekat je započeo u maju 2010. godine i trajaće do avgusta 2011. godine i realizuje se u partnerstvu sa UG Nešto Više iz Sarajeva, uz finansijsku podršku Cenatara civilnih inicijativa – CCI.

Opis realizovanih aktivnosti

1. Zagovaranje zakonske regulative volontiranja na nivou FBiH i BiH

Odmah na početku projekta odštampani smo 1000 brošura u kojim smo na sistematičan način pokušali da prezentujemo značaj koji volontiranje ima za razvoj zajednice sa jasnom porukom koliko je bitno početi koristiti volontiranje kao instrument razvoja zajednice čiji preduslov je njegovo zakonsko regulisanje. Pored brošura odštampano je 1000 letaka i 50 postera sa sloganom Čekanje nas skupo košta – ozakonimo volontiranje. Ovaj promo materijal je dijeljen na tribinama organizovanim u Tuzli i Zenici te na Konferenciji povodom Međunarodnog dana volontera organizovanoj u Sarajevu. Takođe, s obzirom da je 2010. bila izborna godina, ovaj materijal smo poslali na adrese svih kandidovanih političkih partija u BiH.

U novembru mjesecu smo u Tuzli i Zenici organizovali tribine na kojim je učesnicima predstavljena trenutna situacija po pitanju zakonske regulative u BiH. Prezentaciju Prijedloga zakona o volontiranju BiH je imao stručni saradnik iz Ministarstva pravde BiH, koje je i predlagač ovog zakona. Učesnici, predstavnici opštine, javnih institucija, nevladinih organizacija, Univerziteta i studenata su imali priliku da se detaljnije upoznaju sa situacijom po pitanju zakonske regulative volontiranja u BiH, ali i sa osnovnim zakonskim odredbama sadržanih u Prijedlogu.

2. Organizovanje okruglih stolova o značaju volontiranja za visoko obrazovanje u Zenici i Banjaluci

Tokom novembra i decembra mjeseca organizovani su okrugli stolovi „Značaj volontiranja za visoko obrazovanje“ koji su imali za cilj da se okupljenim predstavnicima univerziteta (rektori, prorektori, predstavnici studentske populacije, te relevantnog ministarstva) predstavi značaj koji volontiranje može da ima u okviru visokog obrazovanja. Takođe, ovom prilikom je istaknuta i zakonska pretpostavka za

vrednovanje studentskog volontiranja putem ECTS bodova te istaknuta neophodnost da se ova zakonska pretpostavka počne primjenjivati.

3. Kreiranje radnih grupa za izradu opšteg akta za vrednovanje studentskog volontiranja

Tokom decembra mjeseca je formirana radna grupa za izradu opšteg akta koji treba da pobliže definiše uslove vrednovanja studentskog volontiranja. Radnu grupu čine predstavnici Univerziteta (uprave i studenata), predstavnici Ministarstva prosvjete i kulture, te predstavnici OKC-a. U istom mjesecu je održan i prvi sastanak na kojem se raspravljalo o potencijalnim modelima vrednovanja, te dogovoren plan aktivnosti za naredni period. Isti proces je započet i na Univerzitetima u Zenici i Tuzli.

4. Kreiranje volonterskih angažmana za studente

Kako bi se na najadekvatni način kreirali volonterski programi na univerzitetima u Banjaluci, Zenici i Tuzli, kreirani su upitnici namjenjeni studentima i predstavnicima menadžmenta fakulteta kako bi se dobili stavovi i mišljenja po pitanju kreiranja volonterskih programa. Tokom januara mjeseca se planira izvršiti selekcija fakulteta za čije studente će se kreirati volonterski angažmani.

5. Medijska promocija

Tokom projekta nastojali smo obavjestiti što širu javnost, a naročito studente o aktivnostima koje se poduzimaju. Na našem radiju Balkan od samog početka se kreiraju specijalizovane emisije „Volontiranjem do posla“ koje prate događaje u okviru projekta. Takođe je uspostavljena saradnja sa tri radio stanice u Zenici i Tuzli na kojima se ove emisije reemituju. Takođe, naš PR zadužen za informisanje medija o našim aktivnostima je obavještavao i obezbjeđivao gostovanje na medijima za svaki realizovani događaj. Portal Volontiram, kao i portali OKC-a i Nešto Više su takođe svim zainteresovanim pružali informacije o realizovanim događajima i postignutim rezultatima. Kreirana su i dva džingla koja se emituju na Programu 27 u okviru Slobodne Evrope, na Balkan radiju, Radiu Vesta, Zenit i Studio d. Jedan džingl je emitovan za Međunarodni dan volontera sa porukom da se prepoznaju i priznaju volonteri, a drugi je isticao vrednovanje volontiranja putem ECTS bodova.

Takođe, htjeli bismo istaći da smo tokom realizacije projekta uspostavili uspješnu saradnju sa studentskim predstavničkim tijelima Univerziteta u Banjaluci, Zenici i Tuzli koji su se kao partneri uključili u realizaciju svih aktivnosti koje su se odnosile na univerzitete i studentsku populaciju.

Kao što smo već istakli aktivnosti ovog projekta se nastavljaju i u narednoj godini i karakterisaće ih kreiranje volonterskih angažmana, obuka studenata volontera za iste te procjena uspješnosti istih sa aspekta sticanja novih znanja i vještina.

Mreža Volontiram je mreža koju je inicirao i administrira OKC. I ove godine smo nastavili niz aktivnosti koje su se odnosile na razvoj kapaciteta mreže, ali i podsticanje razvoja volonterizma. Ono što je važno naglasiti da je mreža tokom godine provela istraživanje koje je mjerilo prosocijalne karakteristike ličnosti volontera i nevolontera i potencijalni uticaj volontiranja na razvoj istih.

Realizovane aktivnosti

1. Razvoj kapaciteta u okviru CiDi projekta

Mreža Volontiram je jedna od šest odabranih mreža u okviru CiDi projekta- osmišljenog za obezbjeđivanje efikasnog civilnog dijaloga na svim nivoima, te samim tim podrazumjeva pružanje tehničke podrške za razvoj kapaciteta mreža organizacija koje imaju specifična interesna područja.

Nakon raspisanog konkursa i objave rezultata, predstavnici CiDi projekta su obavili razgovor sa svim članicama Mreže kako bi dobili presjek stanja po pitanju razvoja mreže, njenih kapaciteta, planova i potreba u odnosu na strateške ciljeve koje ima. Kroz dobijeni izvještaj koji je načinjen od strane CiDi tima dobili smo povratnu informaciju o jakim i slabim stranama Mreže kada se imaju u vidu kapaciteti za civilni dijalog. Na ovaj način nam se pružila prilika da na objektivan način procijenimo na šta kao Mreža možemo da računamo a na čemu još treba da radimo kako bi smo ostvarili postavljene ciljeve.

Do kraja godine u okviru CiDi projekta su organizovana tri seminara na kojima je moglo da učestvuje po šest predstavnika Mreže. Ovi seminari su bili posvećeni naravno najbitnijim karakteristikama civilnog dijaloga, zagovaranju, istraživanjima, monitoringu u procesu razvoja javnih politika, komunikacijskim vještinama, strategiji komunikacije, rukovođenju mrežama te monitoringu civilnog dijaloga.

Pored teorijskog dijela seminara, učesnici, predstavnici Mreže su mogli uz pomoć osoblja CiDi projekta da osmišljavaju i evaluiraju akcione planove koji se odnosi na jedan od postavljenih ciljeva mreže. Cilj koji je Mreža postavila je zagovaranje usvajanje Zakona o volontiranju na nivou BiH. Nakon poduzetih aktivnosti koje su se odnosile na prikupljanje informacija o trenutnom statusu procedure usvajanja, odlučili smo da snage preusmjerimo na usvajanje Zakona o volontiranju na nivou FBiH.

Takođe, na naš zahtjev organizovana nam je i tehnička podrška odnosno dodatna obuka iz dvije teme: strategija interne komunikacije i strateško planiranje mreže. Istovremeno, tokom seminara, mreže su imale priliku da organizuju interne sastanke na kojima sumogli da diskutuju o svim bitnim pitanjima mreže. Podrška i aktivnosti u kojima smo učestvovali su u svakom slučaju doprinijele kohezivnosti i većoj komunikaciji među članicama mreže. Važno je istaći da smo tokom seminara dobili korisne informacije i smjernice ne samo za razvoj kapaciteta Mreže već i zagovaranje bitnih pitanja volontiranja.

Pored aktivnosti u okviru CiDi projekta, Mreža je ove godine organizovala proslavu Međunarodnog dana volontera u 7 opština BiH, realizovala istraživanje o prosocijalnim vještinama kod volontera i nevolontera te održala tri sastanka.

2. Sastanci Mreže

- **Sastanak posvećen Istraživanju prosocijalnih osobina ličnosti volontera i nevolontera**

Ovaj sastanak je organizovan polovinom jula mjeseca kako bi se predstavnici članica Mreže upoznali sa ciljevima istraživanja, njegovom dinamikom i načinom na koji je organizovan. Ovom prilikom koordinatori lokalnih volonterskih servisa su se upoznali i sa ulogom i zaduženjima koja će imati u okviru istraživanja.

Drugi dio sastanka je bio posvećen diskusiji o učešću na konkursu za projekte koje finansira od strane Evropske komisije a na kojem su mogle da učestvuju isključivo mreže. Na osnovu sugestija i komentara učesnika sastanka kreirana je koncept nota koja je na vrijeme poslana donatoru.

- **Drugi sastanak Mreže posvećen pisanju zajedničkog projekta**

Ovaj sastanak je organizovan u novembru mjesecu i imao je cilj da članice, zajedno sa partnerima iz projekta prodiskutuj najbitnije tačke projekta. Trajao je dva dana i bio je konstruktivan u smislu da su se razmjenila mišljenja, utvrdili osnovni ciljevi i aktivnosti projekta, te uloga svake članice i partnera u projektu. Finalizirana verzija projekta je takođe podnešena na vrijeme.

- **Treći sastanak Mreže posvećen Evropskoj godini volontiranja**

Treći sastanak je organizovan u decembru mjesecu u Sarajevu uz finansijsku podršku OSCE-a. Na ovom sastanku se raspravljalo o potencijalnim aktivnostima Mreže u idućoj, 2011. godini kada je u pitanju Evropska godina volontiranja i dalji razvoj mreže.

Proslava 5. decembra- Međunarodni dan volontera

Ono što je značajno za ovogodišnju proslavu Međunarodnog dana volontera je da je taj datum proslavljen zajednički, koordinisanim aktivnostima u okviru Mreže Volontiram. Naime, u saradnji sa UNV-em, OSCE-om i Evropskom komisijom, OKC je koordinisao organizovanje konferencija u 7 opština BiH koje su imale za cilj da najave Evropsku godinu volontiranja i Desetogodišnjicu međunarodne godine volontiranja, ali i da upoznaju širu javnost i predstavnike svih nivoa vlasti o trenutnoj situaciji po pitanju volontiranja u BiH.

Pod sloganom „Prepoznamo i podržimo volontere“ na svim organizovanim konferencijama je dat kratak presjek po pitanju volontiranja u BiH, te njegovog zakonskog regulisanja i poslana snažna poruka da volontiranje može biti važan instrument razvoja demokratskog društva, te da je zakonska regulativa i njena implementacija neophodan preduslov za to. Ovom prilikom je štampan i promo materijal u vidu majica, letaka i banera kojim se promovisala Mreža Volontiram i značaj zakonskog regulisanja volontiranja. Konferencije su organizovane od strane članica Mreže u Banjaluci, Doboju, Tuzli, Mrkonjić Gradu, Srebrenici i Bugojnu. Konferencija u Sarajevu je organizovana kroz koordinaciju i saradnju UNV-a, OSCE-a, Evropske komisije i lokalnog volonterskog servisa u Sarajevu.

Aktivnosti podrške razvoja volontiranja na lokalnom nivou

1. Lokalni volonterski servis OKC-a

Kao što je već poznato, u sklopu naše organizacije već 5 godina kontinuirano djeluje Lokalni volonterski servis, angažujući zainteresovane volontere na zahtjev organizacija i institucija iz Banjaluke. Tokom ove godine preko našeg lokalnog volonterskog servisa je angažovano 75 volontera u okviru 10 volonterskih angažmana. Od toga su dva podrazumjevala direktno pružanje pomoći određenim korisničkim grupama, 5 promotivnog karaktera i podizanje svijesti građana o određenim pitanjima iz oblasti obrazovanja i zdravlja, te jedan kulturnog karaktera. Takođe, tokom godine Lokalni volonterski servis je ažurirao volonterska iskustva i izdao volonterske knjižice za 141 volontera.

Realizovane aktivnosti

- **Javna kuhinja Mozaika prijateljstva:** već treću godinu volonteri angažovani preko Lokalnog volonterskog servisa pomažu aktivistima Mozaika prijateljstva u javnoj kuhinji namjenjenoj socijalno ugroženim osobama. U okviru ovog angažmana koji traje u dva bloka tokom godine (februar – juni oktobar – decembar) angažuje se preko 40 volontera koji svaki vikend pripremaju i dijele obroke posjetiteljima javne kuhinje.

- **Zavod za rehabilitaciju Dr Miroslav Zotović:** na inicijativu supervizorke volontera srednjoškolaca u ovoj instituciji, formirana je grupa starijih volontera koji su jednom sedmično, djeci koja su smještena u Zavodu osmišljavali slobodne aktivnosti. Na ovom volonterskom angažmanu je učestvovalo 12 volontera.
- **Obilježavanje Svjetskog dana borbe protiv hepatitisa.** Svake godine Udruženje građana oboljelih od hroničnih virusnih hepatitisa angažuju volontere preko lokalnog volonterskog servisa OKC-a koji im pomažu u obilježavanju ovog dana.
- **Obilježavanje dana borbe protiv ovisnosti.** Centar za odvikavanje od boljesti ovisnosti Marjanovac već drugu godinu za redom nam se obraća sa molbom da se angažuju volonteri koji će im pomoći u obilježavanju Međunarodnog dana borbe protiv ovisnosti.
- **Volonterska pozicija PR-a u Omladinskom savjetu Banjaluke.** Omladinski savjet Banjaluke je angažovao jednog volontera preko našeg servisa koji je imao zadatak da obavlja poslove PR-a.
- **Animafest** – Organizatori tradicionalnog Animafesta, festivala animiranog fima su nam se i ove godine javili i izrazili potrebu za pomoći volontera tokom realizacije festivala. Tokom njegovog trajanja angažovano je 10 volontera koji su učestvovali u promotivnim aktivnostima Festivala, dočekivali goste i davali im sve bitne informacije o projekcijama.
- **Međunarodni dan volontera:** Ni ovaj dan nije mogao proći bez volontera. Kako bi konferencija koju smo organizovali u Banjaluci besprijekorno tekla potražili smo pomoć 6 volontera koji su bili tu da dočekaju goste i vode računa da sve bude kako treba.
- **Učešće volontera u promociji kursa engleskog jezika.** Bez volontera veliki broj građana bi bio uskraćen za informaciju o veoma povoljnim kursevima koje organizuje naša organizacija, a za ove aktivnosti smo tokom 2010. godine angažovali 2 volontera.

2. Razvoj lokalnog volonterskog servisa u Laktašima

Tokom ove godine, na zahtjev Omladinskog centra Laktaši uspostavljena je saradnja sa ovom nevladinom organizacijom koja je izrazila želju za stručnom podrškom u osnivanju lokalnog volonterskog servisa. Važno je istaći da je ova opština bila uključena i u aktivnosti kreiranja lokalne volonterske politike tako da je osnivanje lokalnog volonterskog servisa jedan od ciljeva ove politike te da će opština podržati razvoj jedne ovakve strukture.

Realizovane aktivnosti

Trening o organizovanom radu sa volonterima: u septembru mjesecu, predstavnik OKC-a je održao dvodnevni trening predstavnicima Omladinskog centra Laktaši. Ovom prilikom učesnici treninga su dobili korisne informacije o tome na koji način mogu da organizuju rad lokalnog volonterskog servisa te osnovnim principima rada sa volonterima.

Saradnja u okviru Mreže mladih jugoistočne Evrope

Nastavili smo sa našim aktivnim angažmanom u ovoj mreži koji je, pored našeg redovnog učešća u radu mreže, bio vezan i za realizaciju pojedinih mrežnih aktivnosti i to dva treninga: „Inovacije u menadžmentu volonterskog servisa kroz evropsku saradnju i EVS promociju“ održanog u Kruševcu od 18. do 26.09.2010 i „SOSO 4 U“ održanog u Vukovaru u periodu od 06. do 14.12.2010. godine.

Na oba navedena treninga, pored učesnika iz naše organizacije, naš je jedan predstavnik učestvovao na treninzima u ulozi trenera/eksperta u oblasti volonterskog menadžmenta.

Ova je godina bila važna za ovu mrežu jer je proslavila 10-godišnjicu svog uspješnog postojanja, a koja je obilježena kroz realizaciju svečane skupštine i druženja volontera i osoblja organizacija članica u Sremskim Karlovcima, Srbija u periodu od 17. do 20. 12.2010. godine. Ponosni smo što je OKC jedan od osnivača ove mreže koja je svojim programima i aktivnostima značajno doprinijela promociji i razvoju volontiranja u regionu jugoistočne Evrope.

Saradnja u okviru evropskih mreža i platformi fokusiranih na volontiranje

OKC je član Evropskog volonterskog centra (CEV), a kao partneri saradujemo i sa VolontEurope. Ovo su dvije evropske mreže koje okupljaju lokalne, državne i međunarodne organizacije kojima je primarni fokus promocija i razvoja volontiranja.

Bitno je navesti da su ove dve mreže, pored ostalih, bile aktivne u procesu lobiranja za uspostavu Evropske godine volontiranja, a sjedište Alijanse, koja je zadužena za koordinaciju obilježavanje ove godine na evropskom nivou je u sjedištu CEV-a.

2010. godine nismo bili u mogućnosti da prisustvujemo sastancima i drugim događajima organizovanim od stranu ovih mreža, ali putem interneta smo redovno informisani, te i sami informišemo o najbitnijim aspektima u oblasti volontiranja na evropskom nivou.

Takođe je bitno istaći da će naš predstavnik, kroz saradnju sa OEBS, koji je takođe dio VolontEurope mreže, tokom 2011. godine učestvovati u radu u jednoj od 6 radnih grupa osnovanih u cilju pripreme prijedloga Evropske politike volontiranja (Agenda 2021).

Radio Balkan je i u 2010. godini nastavio da igra važnu ulogu u promociji pitanja mladih i učenika/studenata kroz kreiranje, emitovanje i razmjenu radio programa sa partnerskim radio stanicama u BiH i promovisanju aktivnosti nevladinog sektora. Nastavili smo sa realizacijom obuke mladih za rad na našem radiju, što je i naš dugoročni cilj da podržimo učešće mladih u medijima. Pored toga Radio Balkan je svoj segment podrške proširio i na neke druge socijalne grupe kroz projekte i podršku nevladinim organizacijama. Prvenstveno bi trebalo istaći podršku socijalnom uključivanju mladih ljudi, osoba sa invaliditetom, koju je Radio Balkan dao i kroz medijsku promociju, učešće u projektu zapošljavanja ali i kroz zapošljavanje dvije osobe sa invaliditetom na Radiju Balkan.

Pred redovno programa koji emitujemo 24 časa dnevno, Radio Balkan je takođe fokusiran i na:

1. Medijska podrška projektima realizovanih od strane naše organizacije

- U okviru projekta Promocija učešće učenika u demokratskim reformama podržanog od strane NED-a, u programu Radija Balkan realizujemo emisiju "Omladinski žurnal". U ovom ciklusu predviđena je realizacija 9 polučasovnih radio emisija koje prate rad savjeta/vijeća učenika, uključenost mladih u lokalnu zajednicu, volonterske programe, itd.
Emitovanje je nedjeljom od 10 časova, a upravo ovaj termin prilagođen je srednjoškolicima s obzirom da nedjeljom nemaju školske obaveze.
Teme koje se obrađuju u emisijama su inicijative i akcije prvenstveno srednjoškolaca u savjetima/vijećima učenika. Dobar pokazatelj uticaja ovih mladih ljudi i njihove zainteresovanosti da promijene lokalnu zajednicu u kojoj žive je inicijativa srednjoškolaca iz Travnik da se ukinu dvije škole pod istim krovom.
- Projekat „Zaposli se volontiranjem-volontiraj da bi se zaposlio“ podržan je od strane Centara civilnih inicijativa a OKC ga realizuje u saradnji sa Udruženjem građana „Nešto više“ iz Sarajeva. U okviru ovog projekta realizuje se polučasovna emisija pod nazivom „Volontiranjem do posla“, a emituje se dva puta mjesečno utorkom od 15:30 do 16:00h. Osim sto prati projektne aktivnosti, emisija Volontiranjem do posla prati stanje u visokom obrazovanju, kao i položaj studenata i volonterskog rada.
- Voditelji Radija Balkan, tokom jula 2010. godine učestvovali su u realizaciji volonterskog kampa "Osmijeh" u domu Rada Vranješević u organizaciji OKC-a Banjaluka. U sklopu ovog kampa bile su predviđene i novinarske radionice na kojima su djeca imala priliku naučiti osnove radijskog novinarstva, posjetiti radio Balkan i učestvovati u realizaciji emisije "Mali radio" posvećene ljetnom kampu, kao i životu u domu uopšte. Tokom 7 dana trajanja radionica, voditelji su kroz igru djecu upoznali sa teorijskim osnovama rada na radiju uz simulaciju stvarnih situacija, edukaciju u pogledu muzičkih pravaca, kao i rad na terenu u kojem su djeca imala priliku da, zajedno sa voditeljima, direkto učestvuju u ispitivanju prolaznika i snimanju materijala. Jednodnevna posjeta prostorijama Radija Balkan omogućila je i praktičnu primjenu znanja stečenih tokom radionice, ali i upoznavanje sa opremom i tehničkim dijelom rada na radiju. Tokom ove posjete snimljen je i najveći dio materijala koji je korišten u emisiji "Mali radio" s obzirom da su djeca aktivno učestvovala u vođenju programa uz asistenciju voditelja Radija Balkan. Nakon završenog edukativnog dijela rada sa djecom, voditelji su pristupili realizaciji emisije u kojoj su o životu djece u domu govorili psiholozi OKC-a, vaspitači i supervizori u domu. Emisija "Mali radio" u trajanju od pola sata dostavljena je u dom "Rada Vranješević" tokom mjeseca avgusta, gdje su voditelji, zajedno sa djecom sumirali rezultate rada na radionicama tokom ljetnog kampa.
- Pored aktivnog učešća u projektima OKC-a Radio Balkan je po potrebi radio i promotivne kampanje za projekte u vidu izrade i emitovanja promotivnih džinglova u sopstvenom programu, ali i kroz zajednički program u mreži 28 radio stanica – Radiju 27 (projekat Radija Slobodna Evropa)

Želimo da istaknemo neke od tema i pitanja koje su bile pokrivene našim radio programom:

- Učešće učenika u monitoringu implementacije Zakona o srednjem obrazovanju i razvoju savjeta učenika;

- Angažman učenika u procesu izgradnje demokratije u školama (uloga savjeta učenika u školama i saradnja sa školskim tijelima i savjetima roditelja, učešće učenika u procesima donošenja odluka, otvorena pitanja učenika za plaćanje školarina, korištenje i podrška školskim bibliotekama, prostor u školama za rad savjeta učenika i promocija različitih primjera dobre prakse po aktivnostima organizovanih od strane savjeta učenika u BiH);
- Reforma obrazovanja u programu škola (novi nastavni plan i program i promjene udžbenika, kvaliteta predavanja, odnos na relaciji učenik – profesor i interaktivno učenje, oprema za praktičnu nastavu, vršnjačka edukacija, uključujući neformalnu edukaciju o mladima sa posebnim potrebama, završni ispiti);
- Učešće učenika u razvoju lokalnih zajednica (volonterske aktivnosti organizovane od strane savjeta učenika, prezentacija aktivnosti učenika na sajmovima i foto izložbama, podrška i učešće u aktivnostima izrade omladinskih politika na lokalnim nivoima);
- Učešće mladih u građanskim inicijativama (primjeri dobre prakse i aktivnosti drugih NVO-a vezane za pitanja učenika; učešće na lokalnom, entitetskom i državnom nivou u procesima donošenja odluka vezanih za razvoj omladinskih politika, zapošljavanje mladih i preduzetništvo mladih);
- Procesi i aktivnosti na zakonu u oblasti visokoog obrazovanja u BiH i implementacija Zakona o visokom obrazovanju u Republici Srpskoj (intervjui sa predstavnicima Ministarstva prosvjete, članovima parlamenata, predstavnicima studentskih asocijacija, dekanima i profesroima, predstavnicima drugih institucija i NVO-a);
- Kvalitet obrazovanja i uticaj reforme obrazovanja (implementacija Bolonjske deklaracije i Evropskog kreditnog transfer sistema – ECTS za omogućavanje mobilnosti studenata i verifikacija diploma, programi studentskih razmjena i dostupni fondovi);
- Pitanja studentskog standarda (učešće studenata u izradi Zakona o studentskom standardu Republike Srpske, kvalitet ishrane i smještaja u studentskim domovima, školarina, nezaposlenost studenata i pitanja studenata invalida vezanih za arhitektonske barijere na fakultetima);
- Izgradnja demokratije na univerzitetima i učešće studenata (prezentacija problema i aktivnosti studentskih unija, protest studenata protiv povećanja školarina, inicijative lobiranja za učešće studenata u univerzitetskim tijelima u skladu sa zakonom);
- Teme kao što su izbori studentskih asocijacija i različiti studentski događaji smo pokrili na drugačiji način od ostalih medija;
- U našim emisijama smo obezbjeđivali učešće predstavnika različitih vladinih, predstavnike parlamenata, predstavnika studenata iz različitih gradova i univerziteta BiH.

Takođe, radio emisije su pokrivala i ostale projektne aktivnosti realizovane od strane naše organizacije ili drugih NVO-a.

2. Trening program za ton realizaciju, radio produkciju i radio voditelje

U okvirima projekata u kojima su OKC ili Radio Balkan kao dio OKC-a nosioci ili partneri nastavljeno je i sa edukacijom za mlade iz oblasti radijskog voditeljstva, novinarstva, ton realizacije i produkcije. Želja je da se pruži mogućnost studentima Fakulteta žurnalistike u Banjaluci, ali i studentima drugih fakulteta koji žele da se posvete radu u medijima, da steknu praktična iskustva. Takođe, kroz ove edukacije angažujemo nove mlade ljude da rade na našem radiju, kao i da dodatno edukujemo postojeće osoblje kroz ovaj program.

3. Saradnja sa drugim radio stanicama i razmjena radio programa

Program koji smo razvijali i emitovali smo razmjenjivali sa našim partnerskim radio stanicama (program vezan za pitanja srednjoškolaca i studenata, kao i osoba sa invaliditetom) Studentski eFM radio Sarajevo, Radio Vesta Tuzla i Omladinski radio X Mostar.

REALIZOVANI PROJEKTI

Projekat "Radio – medij jednakih mogućnosti za sve"

Od 1. februara 2010. godine do 1. juna 2011. godine Radio Balkan u saradnji sa Udruženjem Fontana iz Banjaluke i Jednakost iz Milića realizuje projekat pod nazivom „Radio – medij jednakih mogućnosti za sve“, čiji je cilj edukacija najmanje 20 osoba sa invaliditetom iz oblasti radio novinarstva, voditeljstva i ton realizacije, te zapošljavanje najmanje 10 osoba na radio stanicama u Republici Srpskoj.

U saradnji sa Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom Republike Srpske, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske, Udruženjem Fontana iz Banjaluke i Udruženjem Jednakost iz Milića, Radio Balkan je u toku februara, a kasnije i u toku maja 2010. godine raspisao javni konkurs za edukaciju osoba sa invaliditetom. Nakon konkursa, stručna komisija je odabrala 20 osoba sa invaliditetom iz 8 opština iz Republike Srpske koje su tokom juna i jula mjeseca 2010. godine prošle proces edukacije iz radijskog voditeljstva, ton realizacije i radijske produkcije koje je vodilo profesionalno osoblje Radija Balkan. Na konkurs su se javile osobe iz Banjaluke, Prijedora, Srpsca, Bijeljine, Zvornika, Višegrada, Berkovića i Milića.

Nakon provedene edukacije, osobe sa invaliditetom sa područja Banjaluke u toku jula i avgusta mjeseca prošle su i proces praktičnog rada u okviru programa Radija Balkan. Od deset osoba koje su bile na praksi, stručno osoblje Radija Balkan odabralo je dvije osobe, Igora Jokića i Veru Bošković, kao radijske novinare. Igor Jokić, ratni vojni invalid sa 70 posto tjelesnog oštećenja, i Vera Bošković, slijepa osoba sa sto posto tjelesnog oštećenja organa vida, primljene su u radni odnos na neodređeno vrijeme na Radiju Balkan počev od 1. septembra 2010. godine.

Od 1. avgusta 2010. godine počelo je emitovanje specijalizovanih radio emisija koje promovišu potrebe i interese mladih osoba sa invaliditetom od strane obučeni mladih sa invaliditetom koje se pripremaju u produkciji i pod uredništvom Radija Balkan i emituju na još 7 radio stanica u Republici Srpskoj koje su se u okviru projekta „Radio – medij jednakih mogućnosti za sve“ odlučile na zapošljavanje osoba sa invaliditetom.

Emisija pod nazivom „Radio za sve“ priprema se i emituje dva puta mjesečno, traje sat vremena. U njoj se obrađuju teme od najvećeg značaja za osobe sa invaliditetom, poput zapošljavanja, društvenog statusa i primjene međunarodnih konvencija, ali se predstavljaju i pozitivni primjeri, reportažne priče iz opština u Republici Srpskoj, a predstavljaju se i iskustva i životi osoba sa invaliditetom i van granica BiH.

Pored emisije, u okviru programa mreže radio stanica pod nazivom „Radio 27“ koja obuhvata 28 radio stanica u BiH, od 1. avgusta 2010. godine emituje se i jedan sedmični petominutni tematski blok posvećen osobama sa invaliditetom pod nazivom „Udruženi možemo više“. Taj blok pripremaju novinari Radija Balkan.

Pripremljene emisije „Radio za sve“ koje se pripremaju i emituju na Radiju Balkan, reemituju se još na Radiju Pan Bijeljina, Radiju Višegrad, Radiju Berkovići, Radiju Magic Milići, Radiju Birač Milići, Radiju Osvit Zvornik

Projekat „Studentska Republika“

U saradnji sa Studentskim parlamentom Univerziteta u Banjaluci, Radio Balkan je unaprijedio saradnju započetu još u 2009. godini realizacijom projekta pod nazivom „Studentska republika“, koji je podržan od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske. Projekat je imao za cilj edukaciju 40 studenata sa različitih fakulteta i odsjeka Univerziteta u Banjaluci te osposobiti ih za realizaciju radijskog studentskog programa i studnetskih elektronskih novina.

U periodu februar – april 2010. godine, nakon javnog poziva raspisanog u saradnji sa Studentskim parlamentom, na koji se prijavilo oko 50 studenata Univerziteta u Banjaluci, odabrano je 40 koji su u tom

periodu prošli proces edukacije iz oblasti radio novinarstva, voditeljstva i radijske produkcije. Edukacija je podrazumijevala niz teorijskih i praktičnih predavanja uz superviziju osoblja Radija Balkan.

Nakon provedene edukacije 40 studenata Univerziteta u Banjaluci, odabrano je 15 mladih ljudi koji od početka maja pa do kraja februara 2011. godine kreiraju i realizuju dnevni šestočasovni radijski program pod nazivom „Studentska republika“ posvećen prije svega studentskoj populaciji, ali i uopšte mladima u Banjaluci. Radijski program koji se emituje svaki radni dan, prenosi sve bitne informacije od važnosti za studiranje na banjalučkom univerzitetu, a realizuju se i posebne emisije posvećene aktuelnim dešavanjima, uspjesima i problemima banjalučkih studenata.

Pored toga od preostalih edukovanih studenata, odabrano je i 10 mladih ljudi koji pripremaju studentske novine „Studentska republika“ koje izlaze jednom mjesečno. Novine su u elektronskom formatu. I novine i radijski program pripremaju se pod supervizijom profesionalnog osoblja Radija Balkan i u saradnji sa Studentskim parlamentom Univerziteta u Banjaluci pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske

Saradnja sa Centrom za socijalni rad Banjaluka

Ovaj projekat je podrazumijevao da 5 mladih ljudi, delinkvenata prođe edukaciju koju čine specijalizovani treninzi iz oblasti radijskog novinarstva, voditeljstva i radijske produkcije, te da nakon edukacije realizuju dio radijskog programa u okviru emisije „Omladina nedjeljom“. Cilj saradnje je podstaći mlade ljude, delinkventne na društveno korisne aktivnosti i socijalizaciju. Projekat je započeo u novembru 2009. godine a uspješna realizacija okončana je u februaru 2010. godine.

Ukupni rezultati koji se odnose na Radio Balkan u 2010 mogu se sumirati u sljedećem:

- 40 mladih edukovano za rad na radiju i uključeno u kreiranje radio programa namjenjenog mladima.
- 20 mladih sa invaliditetom za rad na radiju i uključeno u kreiranje radio programa o osobama sa invaliditetom.
- Edukovano 5 mladih sa rizičnim ponašanjem za rad na radiju.
- Zaposlene 2 mlade osobe sa invaliditetom na Balkan radiju.
- Povećane šanse za zapošljavanje za ukupno kod 65 mladih osoba.
- Kreirane, emitovane na radiju Balkan i reemitovane na 10 radio stanica u BiH specijalizovane radio emisije o potrebama i interesima osoba sa invaliditetom.
- Kreiran i emitovan radio program koji promovise interese i potrebe populacije mladih u gradu Banjaluci.
- Kreiran i emitovan radio program koji promovise volontiranje, te volonterske aktivnosti u lokalnoj zajednici i BiH.

PRIPREME ZA NOVE PROJEKTE

- Nastavak projekta Studentskog radijskog i studentskih elektronskih novina pod nazivom „Studentska Republika“ kroz saradnju sa Studentskim parlamentom Univerziteta u Banjaluci. Edukacija 40 studenata sa svih fakulteta na Univerzitetu u Banjaluci i njihovo uključivanje u realizaciju radijskog studentskog programa i studentskih novina.
- Nastavak saradnje kroz projekat Radio – medij jednakih mogućnosti za sve, kroz medijsku kampanju Udruženi mozemo više u partnerstvu na zajedničkom projektu sa UG „Fontana“, Banja Luka u realizaciji zapošljavanja osoba sa invaliditetom na radio stanicama u RS.
- Uspostavljanje partnerstva sa Udruženjem Vesta iz Tuzle na realizaciji zajedničkog projekta pod nazivom borba protiv korupcije na univerzitetima finansiran iz fondova Evropske Unije.
- Realizacija projekta Radio Balkan – medijski servis za mlade, namijenjenog provođenju ciljeva iz Omladinske politike RS. Finansiranje projekta se očekuje od Vlade RS.
- Realizacija projekta Omladina nedjeljom, emisije posvećene problemima mladih, ali i njihovim aktivnostima i uspjesima. Finansiranje se takođe očekuje od Vlade RS.

PSIHOSOCIJALNI PROGRAM

Psihosocijalni program je tokom 2010. godine bio usmjeren na povećanje socijalne uključenosti mladih (koji prema "Analizi položaja mladih i omladinskog sektora u BiH" Komisije za koordinaciju pitanja mladih Savjeta ministara BiH pripadaju socijalno isključenoj kategoriji stanovništva u BiH) u cilju jačanja njihovih kapaciteta da se aktivno uključe u rješavanje socijalnih problema u lokalnim zajednicama. Edukovali smo 200 srednjoškolaca za provođenje volonterskih aktivnosti u javnim institucijama koje za svoje korisnike imaju socijalno isključene kategorije stanovništva (djecu i omladinu sa posebnim potrebama i stare osobe). Edukacijom budućih profesionalaca u oblasti socijalne zaštite u cilju sticanja novih znanja i vještina te obezbjeđivanjem prakse povećali smo buduću konkurentsku prednost na tržištu rada za 30 studenata studija socijalnog rada, psihologije i pedagogije. Prenoseći iskustva dobre prakse u 5 opština u BiH smo nastojali razviti svijest o potrebi za uključivanjem svih raspoloživih resursa u rješavanje socijalnih problema u zajednici.

Psihološko savjetovanje OKC-a nastavilo je da obezbjeđuje usluge individualne i grupne psihoterapije te psihološkog savjetovanja za građane u stanju potrebe za ovim vidom pomoći i na taj način doprinosilo obezbjeđivanju sredstava za finansijsku održivost organizacije.

REALIZOVANI PROJEKTI

Projekat "Razvoj i promocija volonterizma među mladima"

Projekat "Razvoj i promocija volonterizma među mladima" je realizovan u periodu juli 2010 – januar 2011. godine, a finansijski podržan od strane Fondacije za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini.

Generalni cilj: Povećanje socijalne uključenosti mladih kroz organizovanje programa volontiranja srednjoškolaca u javnim institucijama čiji su korisnici djeca bez roditeljskog staranja, djeca sa posebnim potrebama i stare osobe i edukaciju budućih profesionalaca u socijalnom sektoru za organizovanje volonterskih programa.

Specifični ciljevi:

- Kroz razvoj kapaciteta savjeta učenika razvijati održiv model regrutacije srednjoškolaca te regrutovati i edukovati 200 volontera srednjoškolaca za volontiranje u javnim institucijama.
- Edukovati i obezbijediti praksu iz oblasti organizovanja i superviziranja volonterskih aktivnosti u javnim institucijama za 20 studenata završne godine studija socijalnog rada, psihologije i pedagogije.
- Organizovati šestomjesečni program volontiranja srednjoškolaca u 4 javne institucije čiji su korisnici djece bez roditeljskog staranja, djeca sa posebnim potrebama i stare osobe.
- Unaprijediti kvalitet usluga u 4 javne institucije kroz organizovanje programa volontiranja i uključivanje osoblja institucija u superviziranje programa volontiranja.
- Prenosjenje iskustava dobre prakse kroz prezentaciju metodologije razvoja programa volontiranja srednjoškolaca u javnim institucijama predstavnicima javnih institucijam, nevladinih organizacija i savjeta učenika iz drugih opština u BiH.

Opis realizovanih projektnih aktivnosti

1. Regrutacija volontera srednjoškolaca i studenata supervizora

Regrutacija volontera srednjoškolaca obavljena je putem savjeta učenika kroz vršnjačku edukaciju koja je uključila informisanje o mogućnosti uključivanja u program te prenošenje iskustava o volontiranju od strane učenika koji su ranije učestvovali u programu. Na osnovu dosadašnjih iskustava u provođenju ovog programa pokazalo se da je ovaj vid regrutacije najefikasniji ne samo u odnosu na broj prijavljenih već i na

motivaciju zainteresovanih srednjoškolaca. Rekrutacija studenata obavljena je u saradnji sa studentskim organizacijama te putem javnog oglasa. Kako se u program prijavio mnogo veći broj studenata od predviđenih projektne aktivnosti su modifikovane u cilju uključivanja što većeg broja studenata tako da je tokom izvođenja projekta broj uključenih studenata proširen je na 30 studenata socijalnog rada, psihologije i pedagogije. Selekcija studenata zainteresovanih za učešće u programu obavljena je putem intervjua. Osnovni kriterijumi selekcije bio je nivo motivacije te ranije iskustvo u volonterskim aktivnostima koje bi moglo doprinijeti uspješnosti programa.

2. Edukacija studenata supervizora

Edukacija studenata supervizora sastojala se iz dva dijela. Tokom prvog dijela studenti su imali priliku da usvajaju znanja iz oblasti timskog rada, komunikacije, rukovođenja te načina superviziranja grupa volontera. Drugi dio edukacije podrazumijevao je praksu u 4 javne institucije u kojim se provodi program volontiranja. Za većinu studenata mogućnost učešća u programu je bila jedinstvena prilika da kroz praktičan rad primjene znanje koje su stekli na fakultetu. Evaluacija je pokazala da se kod svih studenata povećao nivo znanja o radu sa specifičnim grupama korisnika u institucijama te vještine komunikacije i timskog rada. Unapređujući njihove kapacitete projekat je doprinjeo povećanju njihove buduće

konkurentske prednosti na tržištu rada.

3. Edukacija srednjoškolaca za volontiranje u javnim institucijama

200 volontera srednjoškolaca je tokom programa obučeno za volontiranje u javnim institucijama. Obuka volontera sastojala se iz dva dijela. Prvi dio je obuhvatao edukaciju o principima volonterizma, timskom radu i vještinama komunikacije kao i načinu organizovanja volonterskih aktivnosti u javnim institucijama. Drugi dio edukacije obavljao se u javnim institucijama i uključio je obuku o načinu na koji je organizovan rad u instituciji te specifičnim potrebama korisnika institucije.

4. Organizovanje volonterskih aktivnosti za korisnike javnih institucija

Šestomjesečni program volontiranja organizovao je u 4 javne institucije u Banjaluci. U Dječijem domu "Rada Vranješević" 60 volontera srednjoškolaca organizovali su aktivnosti u cilju boljeg organizovanja slobodnog vremena za korisnike. U program je uključeno ukupno 50 korisnika starosti do 14 godina. Volonteri su tokom aktivnosti imali priliku i da brinu o bebama i djeci vrtičkog uzrasta i tako naučili mnoge vještine koje će im sigurno pomoći u budućnosti u roditeljskoj ulozi. U Centru "Zaštiti me" volonterske aktivnosti su organizovane u cilju unapređivanja redovnih aktivnosti koje ova institucija pruža svojim korisnicima. 40 volontera srednjoškolaca je pomagalo nastavnom osoblju u izvođenju nastave za ukupno 50 mentalno nedovoljno razvijene djece i omladine. Za većinu volontera boravak u ovoj instituciji bio je prvi kontakt sa ovom populacijom tako da je upoznavanje sa njihovim potrebama doprinjelo smanjenju predrasuda prema mentalno nedovoljno razvijenim licima. U Zavodu za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju "Dr Miroslav Zotović" 40 volontera organizovalo je aktivnosti koje su na edukativan i kreativan način upotpunile slobodno vrijeme za 30 korisnika Dječijeg odjela u ovoj instituciji. U Socijalno – gerijatrijskom centru 50 volontera srednjoškolaca organizovalo je slobodno vrijeme za 50 starih osoba koje su smještene u ovoj instituciji. Volonteri srednjoškolci su kroz različite aktivnosti učili stare i tradicionalne vještine i na taj način omogućavali korisnicima da se osjećaju potrebnim i vrijednim. Sve aktivnosti volontera srednjoškolaca u javnim institucijama kontinuirano su supervizirane od strane supervizora iz institucije i studenta supervizora koji su brinuli da se volonterske aktivnosti osmišljavaju u skladu sa potrebama korisnika te potrebama i interesovanjima volontera srednjoškolaca.

5. Organizovanje ljetnjeg volonerskog kampa u Dječijem domu "Rada Vranješević"

Tokom jula 2010. godine organizovan je ljetnji volonterski kamp za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja koji su smješteni u Dječijem domu. 22 volontera srednjoškolca boravila su u Dječijem domu i upoznavala se sa načinom na koji je organizovan život u domu. Tokom kampa organizovali su cjelodnevne aktivnosti koje su imale za cilj da omoguće korisnicima da nauče način na koji se stvara radio emisija, organizovan je trening, a zatim i turnir u odbojci, izbor najtalentovanijeg učesnika kampa, karaoke, posjete zološkom vrtu, ergeli, igraonicama, bazenu i dr.

6. Kreiranje priručnika za organizovanje programa volontiranja u javnim institucijama

U cilju prenošenja iskustava dobre prakse tokom projekta kreiran je priručnik u kojem su sadržana iskustva u realizaciji ovog programa kao i metodologija kroz korake, koji praktično i jednostavno prikazuju način na koji se ovaj program može organizovati u bilo kojoj zajednici u BiH. Priručnici su distribuirani javnim institucijama, nevladinim organizacijama i savjetima učenika u BiH u cilju iniciranja ovakvog ili sličnog programa u drugim zajednicama.

7. Organizovanje Konferencije "Socijalna uključenost u zajednici"

Konferencija pod nazivom "Socijalna uključenost u zajednici" organizovana je u decembru 2010. godine u Banjaluci u cilju prezentovanja programa svim relevantnim akterima iz 5 opština u BiH. Na konferenciji su prisustvovali predstavnici javnih institucija, nevladinih organizacija i savjeta učenika iz Sarajeva, Bihaća, Travnika, Trebinja i Mostara. Tokom konferencije učesnici su za svaku od navedenih opština kreirali plan iniciranja i razvoja ovog programa.

Psihološko savjetovalište

Imajući u vidu sve težu ekonomsku situaciju u BiH psihoterapeuti Psihološkog savjetovališta obezbeđivali su usluge individualne i grupne psihoterapije po najnižim cijenama u Banjaluci. Tokom 2010. godine povećan je broj građana koji su se javljali za pomoć, naročito roditelja i adolescenata koji imaju problema u međusobnoj komunikaciji i građana koji su dobili otkaz kao prinudnu mjeru u borbi sa ekonomskom krizom. Kako veliki broj osoba koje su se javljale za pomoć nisu bile u mogućnosti da plate usluge Psihološkog savjetovališta psihoterapeuti su povećali broj volonterskih sati rada u savjetovalištu. Niskim cijenama usluga i volonterskim radom psihoterapeuta, OKC je nastojao dati svoj doprinos u razvoju solidarnosti koja predstavlja značajan korak u borbi sa ekonomskom krizom u zemlji.

EDUKATIVNI PROGRAM (USLUGE ZA ZAJEDNICU)

Naša organizacija je nastavila da služi kao prostor u zajednici za neformalnu edukaciju gdje ljudi različitih pozadina mogu doći i steći znanje engleskog jezika kroz naše kurseve (6 stepena).

Većina ljudi u socijalnoj potrebi ili iz ugroženih kategorija traže dodatne edukacije, ali u većini slučajeva ne mogu priuštiti skupe časove škola jezika. Kroz naše jeftine kurseve mi služimo ovoj kategoriji kako isti ne bi bili marginalizovani u pristupu obrazovanju. Tokom 2010. godine 130 osoba je završilo naše kurseve engleskog jezika.

Ovi su kursevi naš samoodrživi program koji služi ljudima u zajednici, ali i kao podrška našem organizacionom budžetu.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2010. GODINU

BILANS STANJA na dan 31.12.2010. godine

u KM bez decimala

2010.

AKTIVA

STALNA IMOVINA

Osnovna sredstva

- Radio i kancelarijska oprema

28.092

ORGANIZACIONA IMOVINA

- Raspoloživa novčana sredstva na računima (devizni , KM)

69.215

- Potraživanja od kupaca

1.135

- Aktivna vremenska razgraničenja

3.253

POSLOVNA AKTIVA

101.695

PASIVA

KAPITAL

- Osnovni kapital

28.092

- Neurošena sredstva tekuće godine (za prenos u narednu godinu)

69.215

- Obaveze prema dobavljačima

3.166

- Druge obaveze

87

- Potraživanja od kupaca

1.135

POSLOVNA PASIVA

101.695

**PRIMLJENE DONACIJE
u 2010. godini**

Naziv donatora	Prenesena neurošena sredstva 01.01.2010. godine	Primljene donacije	Ukupne donacije sa početnim stanjem	Neurošene donacije prenos u narednu godinu
1. Fondacija Youth Communication Centre Holland	16	-	16	-
2. National Endowment for Democracy (NED)	1.612	64.177	65.789	3.045
3. Charles Stewart Mott fondacija	7.990	42.907	50.897	1.797
4. Voluntary Service Overseas (VSO UK)	2.365	29.880	32.245	7.359
5. Balkan Trust for Democracy (BTD)	277	-	277	
6. International Olof Palme Center	1.385	28.479	29.864	2.115
7. Fondacija „Mozaik“	1.357	1.391	2.748	255
8. Vlada RS – Ministarstvo za porodicu, omladinu i sport	5.445	-	5.445	767
9. Vlada RS – Ministarstvo finansija	9.060	-	9.060	
10. Vlada RS – Ministarstvo prosvjete i kulture	-	22.000	22.000	6.325
11. SDC Media centar	34	-	34	
12. Centar za razvoj i podršku Tuzla	251	718	969	
13. Organization for Security and Cooperation in the Europe (OSCE)	3.727	13.877	17.604	
14. Udruženje socijalnih radnika Banja Luka	100	2.100	2.200	
15. Unicredit Banka	-	105	105	
16. Syri i Vizionit	-	29.163	29.163	19.492
17. Fond Otvoreno društvo (SOROŠ)	326	-	326	-
18. Fond za socijalno uključivanje	-	31.436	31.436	7.392
19. Centri civilnih inicijativa	-	90.145	90.145	10.779
20. Administrativna služba grada Banja Luka	-	25.000	25.000	2.048
21. Međunarodni biro za humanitarna pitanja (IBHI – SDC)	-	2.000	2.000	
22. Asocijacija „Fontana“	-	5.839	5.839	67
23. Asocijacija „Vesta“	-	250	250	
24. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	-	3.000	3.000	
25. Uni credit banka	140	-	140	
UKUPNO DONACIJA:	34.085	392.467	426.552	61.441

BILANS PRIHODA I RASHODA

za 2010. godinu

u KM bez decimala

	Napomena	<u>2010.</u>
PRIHODI		
- Primljene donacije u 2010. godini		331.026
- Prihodi od edukativnih kurseva		14.080
- Radio Balkan prihodi (marketing i obuka)		20.202
- Prihodi od psihološkog savjetovališta		6.155
- Prenesene donacije iz predhodne godine		20.871
- Ostali prihodi i bankarske kamate		1.601
UKUPNO PRIHODI		<u>393.935</u>
RASHODI		
ORGANIZACIONI TROŠKOVI		
- Plate osoblja (bruto)-deset osoba		146.352
- Tekući troškovi		19.894
- Komunikacijski troškovi		11.352
- Ostali troškovi		12.587
UKUPNO ORGANIZACIONI TROŠKOVI		<u>190.185</u>
DIREKTNI PROJEKTNI I PROG.TROŠKOVI		
- Projektno osoblje – 37 osoba (bruto)		29.705
- Stipendije za projektno osoblje- 31 osoba		17.933
- Trošk. smještaja, prostora, prevoza, materijala		67.091
- Medijska podrška, volunt. i štamp. publikacija		16.688
- Mali grantovi i grantovi za projektne partnere (10)		54.430
- Troškovi projektne opreme		13.648
UKUPNO DIREKT.PROJ.I PROG.TROŠ.		<u>199.495</u>
- Bankarski troškovi		4.255
UKUPNO RASHODI		<u>393.935</u>

Preduzeće za reviziju računovodstvenih izvještaja i konsalting
“**POSLOVNI INFORMATOR-PD**“ D.O.O.
PRIJEDOR, Ulica Nikole Pašića br. 12

JIB 4402883250007; PIB 4402883250007

Telefoni i faks: 052/243-920, 243-921; Mobilni telefon 065/659-318; e mail: krcsavic1@teol.net

Broj: 02 / 09
Datum: 11.07.2011.

**Izveštaj nezavisnog revizora
UPRAVNOM ODBORU
OMLADINSKOG KOMUNIKATIVNOG CENTRA
BANJA LUKA**

Uvod

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja OMLADINSKOG KOMUNIKATIVNOG CENTRA, BANJA LUKA (u daljem tekstu "Udruženje") koji obuhvataju Bilans stanja na dan 31.12.2010. godine, odgovarajući Bilans prihoda i rashoda za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske, kao i za interne kontrole koje su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled neregularnosti ili greške.

Odgovornost revizora

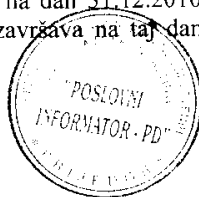
Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima, kao i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed neregularnosti ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijski položaj Udruženja na dan 31.12.2010. godine kao i rezultate njegovog poslovanja i tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima.

Ovlašćeni revizor
Dragoljub Savić, dipl. oec.

2